

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Αυτοτελές Τμήμα
Συλλογικών Οργάνων**

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Ελευθερίας
Ταχ. Κώδικας : 712 01
Πληροφορίες : Νικάκη
Τηλέφωνα : 2813 400237
e-mail : tyso@crete.gov.gr

**Ηράκλειο, 1 Αυγούστου 2024
Αρ. πρωτ.: 268179
Σχετ.: 388814/16-11-2023**

ΠΡΟΣ: - Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη ΠΕ Λασιθίου
- Γραμματέα Αποκεντρωμένης
Διοίκησης Κρήτης

ΚΟΙΝ: - Δ/ση Σχεδιασμού & Περιφερειακού
Προγράμματος Ανάπτυξης Π.Κ.

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση της αριθ. **867/2024** απόφασης Περιφερειακής Επιτροπής.

Σας διαβιβάζουμε συνημμένα, για τις δικές σας ενέργειες, αντίγραφο της αριθμ. **867/2024** απόφασης της Περιφερειακής Επιτροπής (**πρακτικό Ν°20/31-07-2024**), που αφορά στην Έγκριση 2ης τροποποίησης, από 08-06-2022 (ΑΔΑ:6ΘΞ77ΛΚ-017) Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ Περιφέρειας Κρήτης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την υλοποίηση μέτρων του Σχεδίου Δράσης της Νήσου Χρυσή ως προς την **προσθήκη της δράσης με τίτλο:** «Μελέτη Διερεύνησης Αιτιών Ξήρανσης της Βλάστησης και Λήψης Αναγκαίων Μέτρων».

Η Προϊσταμένη του Τμήματος

Νίκη Βαρδιάμπαση

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Περιφερειάρχη
- Αναπληρωτή Περιφερειάρχη Κρήτης
- Εκτελεστικό Γραμματέα ΠΚ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
ΑΔΑ:**

**Απόσπασμα Πρακτικού Ν°20/31-07-2024
Αριθμός Απόφασης: 867/2024**

Στο Ηράκλειο σήμερα **Τετάρτη 31 Ιουλίου και ώρα 11:00** συνήλθε σε **διαζώσης** συνεδρίαση η **Περιφερειακή Επιτροπή** στο **Ηράκλειο** (περιφερειακό κατάστημα, πλατεία Ελευθερίας 01), ύστερα από την με αριθ. πρωτ.: **261366/26-07-2024 πρόσκληση της προέδρου της.**

Στη συνεδρίαση στην οποία κλήθηκαν νόμιμα τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη, παραβρέθηκαν:

1	Λιονή Μαρία	Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Ρεθύμνου	Πρόεδρος Επιτροπής
2	Καμπουράκης Εμμανουήλ	περιφερειακός σύμβουλος	τακτικό μέλος
3	Σαρρής Μιχαήλ	» »	τακτικό μέλος
4	Μπαλαντίνος Σπυρίδων	» »	» »
5	Παπαβασιλείου Νεκτάριος	» »	» »
6	Μαράκη – Μπελαδάκη Ελένη	» »	» »
7	Δανέλλης Σπυρίδων	» »	» »
8	Σμπώκος Βασίλειος	» »	Αντιπρόεδρος Επιτροπής
9	Μανουσάκης Νικόλαος	» »	τακτικό μέλος

Παρατήρηση:

Ο κος **Σαρρής Μιχαήλ** αποχώρησε μετά τη συζήτηση του 16^{ου} θέματος ημερήσιας διάταξης.

Ο κος **Παπαβασιλείου Νεκτάριος** αποχώρησε μετά τη συζήτηση του 42^{ου} θέματος ημερήσιας διάταξης.

Στη συνεδρίαση **παραβρέθηκαν** ακόμα οι κ.κ.: Ανδρουλάκης Ιωάννης Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Λασιθίου, Ξυλούρης Νικόλαος Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος ΠΚ, Αλεξάκης Γεώργιος εντεταλμένος περιφερειακός σύμβουλος στον τομέα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων ΠΚ, Ραπτάκη Μαρία προϊσταμένη Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Λειτουργίας ΠΚ, Αγαπάκης Γεώργιος προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Υποδομών ΠΚ, Παπαδάκης Αντώνιος προϊστάμενος Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας ΠΚ, Σουλτάτου Ιωάννα προϊσταμένη Διεύθυνσης Οικονομικού ΠΚ, Τριαματάκη Χαρά, προϊσταμένη Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων ΠΕ Ηρακλείου, Μαργιούλα Ελισάβετ προϊσταμένη Διεύθυνσης

Ανάπτυξης Π.Ε. Λασιθίου, Παπαδάκης Κωνσταντίνος προϊστάμενος τμήματος Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών Δ/σης Οικονομικού ΠΚ, Μηλιώνη Όλγα προϊσταμένη τμήματος Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Διεύθυνσης Τουρισμού ΠΚ, Δρακουλάκη Αντωνία υπάλληλος τμήματος Διοικητικής Υποστήριξης Δ/σης Αγροτικής Ανάπτυξης ΠΕ Ηρακλείου, Σηφομιχελάκης Εμμανουήλ υπάλληλος Διεύθυνσης Πολιτισμού και Αθλητισμού ΠΚ, και για την τήρηση των πρακτικών οι Βαρδιάμπαση Νίκη, Μιχελινάκη Άννα και Νικάκη Δέσποινα υπάλληλοι του Αυτοτελούς Τμήματος Συλλογικών Οργάνων.

Η πρόεδρος της Επιτροπής ύστερα από τη διαπίστωση απαρτίας, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης με τα παρακάτω θέματα ημερήσιας διάταξης:

Η πρόεδρος της Επιτροπής ύστερα από τη διαπίστωση απαρτίας, ζήτησε από την Περιφερειακή Επιτροπή να αποφανθεί **για το κατεπείγον του παρακάτω θέματος** και τη συζήτησή του εκτός ημερήσιας διάταξης.

Η επιτροπή αφού έλαβε υπόψη της ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες έγκαιρα για την απρόσκοπτη εκτέλεση του έργου **αποφάνθηκε ομόφωνα** για το κατεπείγον του θέματος και τη συζήτησή του εκτός ημερήσιας διάταξης.

Στη συνέχεια η πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης με τα παρακάτω θέματα ημερήσιας διάταξης:

ΘΕΜΑ (εκτός ημερήσιας διάταξης 02^ο): Έγκριση 2ης τροποποίησης, από 08-06-2022 (ΑΔΑ:6ΘΞ77ΛΚ-017) Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ Περιφέρειας Κρήτης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την υλοποίηση μέτρων του Σχεδίου Δράσης της Νήσου Χρυσή ως προς την προσθήκη της δράσης με τίτλο: «Μελέτη Διερεύνησης Αιτιών Ξήρανσης της Βλάστησης και Λήψης Αναγκαίων Μέτρων».

Η Περιφερειακή Επιτροπή έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) του Ν. 2690/1999: «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις»,

β) του Ν. 3852/2010: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»,

γ) του άρθρου 11 του Ν. 4013/2011(ΦΕΚ 204/τ.Α/2011) «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)»,

δ) του Ν. 4270/14 (ΦΕΚ 143 Α/28-06-2014): Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις,

ε) του Π.Δ.80/2016 (ΦΕΚ 145/τ.Α/5-2016) «Ανάληψη Υποχρεώσεων από τους Διατάκτες»,

στ) του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147^Α) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4782/9.3.2021 (ΦΕΚ 36 τ.Α),

ζ) του αρθ. 35 του Ν. 5013/2023: «Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις»,

η) του Ν 5056/2023: «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου δήμων, παρακολούθηση επιδόσεων τοπικής αυτοδιοίκησης οικονομική και διοικητική διαχείριση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ευζωία

των ζώων συντροφιάς, κατασκευή και αναβάθμιση λειτουργούντων χερσαίων συνοριακών σταθμών και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών»,
όπως ισχύουν.

2. Το Π.Δ. 149/2010: «Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης»(ΦΕΚ 242/27-12-2010, τεύχος Α΄), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με την αριθμ. **1218/ΦΕΚ 762 τ. Β΄/26-02-2021** Απόφαση Συντονίστριας Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.
3. Τη με αριθμ. **2/2024** απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου (**πρακτικό Ν° 1/02-01-2024**), που αφορά στην **Εκλογή τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Περιφερειακής Επιτροπής Περιφέρειας Κρήτης**, για το πρώτο ήμισυ της αυτοδιοικητικής περιόδου 2024-2028 και συγκεκριμένα για την περίοδο από 02/01/2024 έως 30/06/2026.
4. Τη με αριθμ. πρωτ.: **9509/10-01-2024** απόφαση του Περιφερειάρχη Κρήτης που αφορά στον ορισμό προέδρου της Περιφερειακής Επιτροπής της κας Λιονή Μαρίας Αντιπεριφερειάρχη ΠΕ Ρεθύμνου (λήξη θητείας 01-01-2025).
5. Την αριθμ. **1/2024** απόφαση Περιφερειακής Επιτροπής (**πρακτικό Ν° 1/19-01-2024**), που αφορά στην εκλογή Αντιπροέδρου Περιφερειακής Επιτροπής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 175 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 19 του ν. 5056/2023.
6. Το με αρ. πρωτ. **266326/31-07-2024** έγγραφο του **Γραφείου Αντιπεριφερειάρχη ΠΕ Λασιθίου**, στο οποίο αναφέρονται τα παρακάτω:

Ιστορικό:

Με την από 08-06-2022 (ΑΔΑ:6ΘΞ77ΛΚ-017) Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ Περιφέρειας Κρήτης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης γίνεται μία συντονισμένη δράση των ως άνω αναφερόμενων φορέων ώστε να συμβάλλουν γενικότερα στην ανάδειξη των πολλαπλών δυνατοτήτων της Κρήτης για ισόρροπη, ήπια, βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη στις συγκεκριμένες προστατευόμενες περιοχές του Δήμου Ιεράπετρας, Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου της Περιφέρειας Κρήτης, ήτοι στις νησίδες Χρυσή και Μικρονήσι. Η εκτέλεση των υπομέτρων/δράσεων της παρούσας Σύμβασης από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης αποτελεί μέρος του διαχειριστικού σχεδίου στα πλαίσια του Σχεδίου Δράσης της ΚΥΑ (ΦΕΚ 617/Δ΄/2021) για τις νησίδες Χρυσή και Μικρονήσι.

Οι δράσεις για τη νήσο Χρυσή και το Μικρονήσι περιγράφονται στην υπ΄ αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/2511/25-8-2021 (ΦΕΚ 617/Δ΄/17-9-2021) Κοινή Υπουργική Απόφαση περί καθορισμού των όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης, της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής της Νήσου Χρυσή και έγκριση Σχεδίου Δράσης.

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης με υπ΄ αριθμ.45/29-3-2024 έγγραφο του ενημέρωσε την Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σ.Δ της Νήσου Χρυσής για την αδυναμία υλοποίησης της Δράσης 2.2 και συγκεκριμένα της Μελέτης με τίτλο «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων» που από το υπ΄ αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/2511/25-08-2021 ΚΥΑ [ΦΕΚ 617/Δ΄/17.9.2021].

Η Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης σχεδίου δράσης Νήσου Χρυσή με το υπ΄ αριθμ. 02/25-4-2024 πρακτικό (13η συνεδρίαση) αποφάσισε την ένταξη της δράσης 2.2 «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων» στην από 8-6-2022 Προγραμματική Σύμβαση της Περιφέρειας με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

Για τους λόγους αυτούς, η Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της προγραμματικής σύμβασης του θέματος εισηγήθηκε με σχετική της απόφαση, που έλαβε κατά τη συνεδρίασή της στις 17-06-2024, την τροποποίηση της από 8-6-2022 προγραμματικής σύμβασης μεταξύ Περιφέρειας Κρήτης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης ως προς την **προσθήκη της δράσης με τίτλο: «Μελέτη Διερεύνησης Αιτιών Ξήρανσης της Βλάστησης και Λήψης Αναγκαίων Μέτρων»**, ως προς το **άρθρο 6** «Ποσά και πόροι χρηματοδότησης» (προστίθεται το Μέτρο 2.2 και αυξάνεται ο συνολικός προϋπολογισμός), το **άρθρο 7** «Διάρκεια-χρονοδιάγραμμα» (προστίθεται το χρονοδιάγραμμα του Μέτρου 2.2.), το **Παράρτημα Ι** «ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ» (προστίθεται το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα του Μέτρου 2.2) και προστίθεται **Παράρτημα ΙΙ** «Τεχνικές προδιαγραφές για τη "Μελέτη διερεύνησης αιτιών της ξήρανσης της βλάστησης και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης" της νήσου Χρυσής (Δράση 2.1).

Προϋποθέσεις:

Για την τροποποίηση της προγραμματικής σύμβασης έχει ληφθεί θετική γνωμοδότηση από την

Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης και απαιτείται η έγκριση των αρμοδίων συλλογικών οργάνων των

συμβαλλομένων.

Θεσμικό πλαίσιο – Διατάξεις (όπως αυτές ισχύουν):

1. Οι διατάξεις του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α' / 7.06.10) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» και ειδικότερα το άρθρο 100 αυτού με όλες τις τροποποιήσεις του.
2. Το Π.Δ. 149/2010 «Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης» (ΦΕΚ 242/Α/27-12-2010), όπως τροποποιήθηκε με την με αρ. πρωτ. 1218/2021 (ΦΕΚ 762/Β'/26-2-2021) απόφαση της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης για την «Έγκριση τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κρήτης».
3. Το Π.Δ. 136/2010 (ΦΕΚ 229/Α/2010) «Οργανισμός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης της Κρήτης».
4. Η υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/2511/25-8-2021 (ΦΕΚ 617/Δ'/17-9-2021) Κοινή Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης, της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής της Νήσου Χρυσή και έγκριση Σχεδίου Δράσης».
5. Οι διατάξεις της νομοθεσίας περί κατασκευής δημοσίων έργων – προμηθειών – υπηρεσιών και ειδικότερα του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α/8-8-2016) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Σχετικά έγγραφα άλλων υπηρεσιών – Προηγούμενες αποφάσεις:

1. Η από 08-06-2022 προγραμματική σύμβαση (Π.Σ.) μεταξύ της Περιφέρειας Κρήτης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την υλοποίηση μέτρων του Σχεδίου Δράσης της Νήσου Χρυσή.

2. Το από 8.11.2023 Πρακτικό της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης της Προγραμματικής Σύμβασης με το οποίο γνωμοδοτεί θετικά για την παράταση της διάρκειας της προγραμματικής σύμβασης έως 16.09.2025.
3. Η υπ' αριθμ.: 323/2023 (πρακτικό Νο 21° /14.11.2023) Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Κρήτης που αφορά στην έγκριση για χορήγηση παράτασης της από 8.6.2023 προγραμματικής σύμβασης.
4. Η από 12-02-2024 1^η τροποποίηση της από 08-06-2022 προγραμματικής σύμβασης (Π.Σ.) μεταξύ της Περιφέρειας Κρήτης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης για την υλοποίηση μέτρων του Σχεδίου Δράσης της Νήσου Χρυσή.
5. Το υπ' αριθμ.45/29-3-2024 έγγραφο, με το οποίο το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης ενημέρωσε την Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης της Νήσου Χρυσής για την αδυναμία υλοποίησης της δράσης 2.2 με τίτλο: «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων».
6. Το υπ' αριθμ. 02/2024 πρακτικό (13η συνεδρίαση) της Επιτροπής Εφαρμογής και Παρακολούθησης σχεδίου δράσης Νήσου Χρυσή με το οποίο αποφασίστηκε η ένταξη της δράσης 2.2 «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων» στην παρούσα Προγραμματική Σύμβαση της Περιφέρειας με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση
7. Το από 17-06-2024 Πρακτικό της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης της Προγραμματικής Σύμβασης με το οποίο γνωμοδοτεί θετικά για την τροποποίηση της προγραμματικής σύμβασης.
8. Η με αριθμ. 57/2024 απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου (απόσπασμα πρακτικού Νο 11/18-04-2024), που αφορά στην Έγκριση Ετήσιου Προγράμματος Δράσης ΠΚ 2024.
9. Την Α/Α 325/2024 απόφαση δέσμευσης πίστωσης για την υλοποίηση του έργου « Σχέδιο διαχείρισης Νήσου Χρυσής»
10. Την με αρ. 119/2024 απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου που αφορά την έγκρισης 2^{ης} τροποποίησης του Σχεδίου Δράσης της ΠΚ του

Συμπεράσματα – Προτάσεις:

Για τους παραπάνω λόγους και λαμβάνοντας υπόψη ότι το αντικείμενο της προγραμματικής σύμβασης δεν έχει ολοκληρωθεί και η Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης σχεδίου δράσης Νήσου Χρυσή αποφάσισε την ένταξη της δράσης 2.2 «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων» στην από 8-6-2022 Προγραμματική Σύμβαση, είναι απαραίτητη η τροποποίηση της προγραμματικής σύμβασης ως προς την **προσθήκη της δράσης με τίτλο:** «Μελέτη Διερεύνησης Αιτιών Ξήρανσης της Βλάστησης και Λήψης Αναγκαίων Μέτρων», ως προς το **άρθρο 6** «Ποσά και πόροι χρηματοδότησης» (προστίθεται το Μέτρο 2.2 και αυξάνεται ο συνολικός προϋπολογισμός), το **άρθρο 7** «Διάρκεια-χρονοδιάγραμμα» (προστίθεται το χρονοδιάγραμμα του Μέτρου 2.2.), το **Παράρτημα Ι** «ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ» (προστίθεται το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα του Μέτρου 2.2) και προστίθεται **Παράρτημα ΙΙ** «Τεχνικές προδιαγραφές για τη "Μελέτη διερεύνησης αιτιών της ξήρανσης της βλάστησης και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης" της νήσου Χρυσής (Δράση 2.1).

Εισηγούμαστε

Έγκριση 2ης τροποποίησης της από 08-06-2022 (ΑΔΑ:6ΘΞ77ΛΚ-017) Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ Περιφέρειας Κρήτης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την υλοποίηση μέτρων του Σχεδίου Δράσης της Νήσου Χρυσή προϋπολογισμού **ογδόντα έξι χιλιάδων διακοσίων τριάντα δύο ευρώ και είκοσι λεπτών (86.232,20)** χωρίς Φ.Π.Α, ήτοι **εκατόν έξι χιλιάδων εννιακοσίων είκοσι επτά και ενενήντα τριών ευρώ (106.927,93), συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.** από 24 %, που περιλαμβάνεται στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης ΠΚ 2024 (με αριθμ. 57/2024 απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου, απόσπασμα πρακτικού Νο 11/18-04-2024), ως προς την **προσθήκη της δράσης με τίτλο:** «Μελέτη Διερεύνησης Αιτιών Ξήρανσης της Βλάστησης και Λήψης Αναγκαίων Μέτρων», ως προς το **άρθρο 6** «Ποσά και πόροι χρηματοδότησης» (προστίθεται το Μέτρο 2.2 και αυξάνεται ο συνολικός προϋπολογισμός), το **άρθρο 7** «Διάρκεια-χρονοδιάγραμμα» (προστίθεται το χρονοδιάγραμμα του Μέτρου 2.2.), το **Παράρτημα Ι** «ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ» (προστίθεται το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα του Μέτρου 2.2) και προστίθεται **Παράρτημα ΙΙ** «Τεχνικές προδιαγραφές για τη "Μελέτη διερεύνησης αιτιών της ξήρανσης της βλάστησης και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης" της νήσου Χρυσής (Δράση 2.1)

Η ανωτέρω 2η τροποποίηση της Προγραμματικής Σύμβασης θα υπογραφεί από τους νόμιμους εκπροσώπους των συμβαλλομένων. Αναλυτικά τα περιεχόμενα αυτής αναφέρονται στο συνημμένο σχέδιο, που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της παρούσας εισήγησης.

7. Την εισήγηση του κ. Ανδρουλάκη Ιωάννη Αντιπριφεριάρχη Π.Ε. Λασιθίου

8. **Τις απόψεις της προέδρου και των μελών της Επιτροπής.**

Ύστερα από διαλογική συζήτηση,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Εγκρίνει τη 2η τροποποίηση της από 08-06-2022 (ΑΔΑ:6ΘΞ77ΛΚ-017) Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ Περιφέρειας Κρήτης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την υλοποίηση μέτρων του Σχεδίου Δράσης της Νήσου Χρυσή προϋπολογισμού **ογδόντα έξι χιλιάδων διακοσίων τριάντα δύο ευρώ και είκοσι λεπτών (86.232,20)** χωρίς Φ.Π.Α, ήτοι **εκατόν έξι χιλιάδων εννιακοσίων είκοσι επτά και ενενήντα τριών ευρώ (106.927,93), συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.** από 24 %, που περιλαμβάνεται στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης ΠΚ 2024 (με αριθμ. 57/2024 απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου, απόσπασμα πρακτικού Νο 11/18-04-2024), ως προς την **προσθήκη της δράσης με τίτλο:** «Μελέτη Διερεύνησης Αιτιών Ξήρανσης της Βλάστησης και Λήψης Αναγκαίων Μέτρων», ως προς το **άρθρο 6** «Ποσά και πόροι χρηματοδότησης» (προστίθεται το Μέτρο 2.2 και αυξάνεται ο συνολικός προϋπολογισμός), το **άρθρο 7** «Διάρκεια-χρονοδιάγραμμα» (προστίθεται το χρονοδιάγραμμα του Μέτρου 2.2.), το **Παράρτημα Ι** «ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ» (προστίθεται το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα του Μέτρου 2.2) και προστίθεται **Παράρτημα ΙΙ** «Τεχνικές προδιαγραφές για τη "Μελέτη διερεύνησης αιτιών της ξήρανσης της βλάστησης και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης" της νήσου Χρυσής (Δράση 2.1), ως παρακάτω:

Άξονας Παρέμβασης Σχεδίου Δράσης ν. Χρυσή	Μέτρο/Δράση
2 Διαχείριση Χλωρίδας και Πανίδας	2.2. «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων»
	2.3. «Απομάκρυνση του πληθυσμού των φασιανών»
3 Διαχείριση Βόσκησης	3. «Απομάκρυνση οικόσιτων ζώων»
4 Φύλαξη / Επόπτευση	4.1. «Σύνταξη και εφαρμογή σχεδίου φύλαξης και εποπτείας»
6 Διαχείριση-Διακίνηση επισκεπτών	6.1. «Μελέτη καθορισμού αριθμού, εποχής και ωρών ημερήσιας διαμονής επισκεπτών»

Στο Ηράκλειο, σήμερα την ..../2024, μεταξύ των παρακάτω συμβαλλομένων :

1. Της Περιφέρειας Κρήτης, που εδρεύει στο Ηράκλειο Κρήτης Πλατεία Ελευθερίας (ΑΦΜ 997579388, Δ.Ο.Υ. Ηρακλείου), όπως εκπροσωπείται νόμιμα από τον Περιφερειάρχη κ. Σταύρο Αρναουτάκη του Φωκίωνα, και η οποία θα καλείται εφεξής στην παρούσα χάριν συντομίας, «Κύριος του Έργου» και «Φορέας Χρηματοδότησης»,
2. Της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης που εδρεύει στο Ηράκλειο Κρήτης Πλατεία Κουντουριώτη (ΑΦΜ 090306519, Δ.Ο.Υ. Ηρακλείου) και εκπροσωπείται νόμιμα από τη Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, κα Μαρία Κοζυράκη, και η οποία θα καλείται εφεξής στην παρούσα χάριν συντομίας «Φορέας Υλοποίησης».

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α' / 7.06.10) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» και ειδικότερα το άρθρο 100 αυτού με όλες τις τροποποιήσεις του.
2. Το Π.Δ. 149/2010 «Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης» (ΦΕΚ 242/Α/27-12-2010), όπως τροποποιήθηκε με την με αρ. πρωτ. 1218/2021 (ΦΕΚ 762/Β'/26-2-2021) απόφαση της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης για την «Έγκριση τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κρήτης».
3. Το Π.Δ. 136/2010 (ΦΕΚ 229/Α/2010) «Οργανισμός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης της Κρήτης».
4. Την υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/2511/25-8-2021 (ΦΕΚ 617/Δ'/17-9-2021) Κοινή Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης, της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής της Νήσου Χρυσή και έγκριση Σχεδίου Δράσης».
5. Τις διατάξεις της νομοθεσίας περί κατασκευής δημοσίων έργων – προμηθειών – υπηρεσιών και ειδικότερα του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α/8-8-2016) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

6. Την από 08-06-2022 προγραμματική σύμβαση (Π.Σ.) μεταξύ της Περιφέρειας Κρήτης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την υλοποίηση μέτρων του Σχεδίου Δράσης της Νήσου Χρυσή.
7. Το από 8.11.2023 Πρακτικό της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης της Προγραμματικής Σύμβασης με το οποίο γνωμοδοτεί θετικά για την παράταση της διάρκειας της προγραμματικής σύμβασης έως 16.09.2025.
8. Την υπ' αριθμ.: 323/2023 (πρακτικό Νο 21^ο /14.11.2023) Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Κρήτης που αφορά στην έγκριση για χορήγηση παράτασης της από 8.6.2023 προγραμματικής σύμβασης.
9. Την από 12-02-2024 1^η τροποποίηση της από 08-06-2022 προγραμματικής σύμβασης (Π.Σ.) μεταξύ της Περιφέρειας Κρήτης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης για την υλοποίηση μέτρων του Σχεδίου Δράσης της Νήσου Χρυσή.
10. Το υπ' αριθμ.45/29-3-2024 έγγραφο, με το οποίο το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης ενημέρωσε την Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης της Νήσου Χρυσής για την αδυναμία υλοποίησης της δράσης 2.2 με τίτλο: «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων».
11. Το υπ' αριθμ. 02/2024 πρακτικό (13^η συνεδρίαση) της Επιτροπής Εφαρμογής και Παρακολούθησης σχεδίου δράσης Νήσου Χρυσή με το οποίο αποφασίστηκε η ένταξη της δράσης 2.2 «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων» στην παρούσα Προγραμματική Σύμβαση της Περιφέρειας με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση
12. Το από 17-06-2024 Πρακτικό της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης της Προγραμματικής Σύμβασης με το οποίο γνωμοδοτεί θετικά για την τροποποίηση της προγραμματικής σύμβασης.
13. Την με αριθμ. 57/2024 απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου (απόσπασμα πρακτικού Νο 11/18-04-2024), που αφορά στην Έγκριση Ετήσιου Προγράμματος Δράσης ΠΚ 2024.
14. Την με αριθμ. 325/2024 (ΑΔΑ:Ψ0ΕΘ7ΛΚ-ΦΞΨ) απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, συνολικού ποσού ύψους 300.492,40 €.
15. Την με αριθμ. 119/2024 απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου (απόσπασμα πρακτικού Νο 17/25-07-2024), [ΑΔΑ:Ψ0Ε17ΛΚ-Β51] που αφορά στην τροποποίηση του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης ΠΚ 2024.
16. Τη με αριθ. ..../2024 (Πρακτικό Νο .....) [ΑΔΑ:.....] Απόφαση της Περιφερειακής Επιτροπής της Περιφέρειας Κρήτης που αφορά στην έγκριση σύναψης της παρούσας τροποποίηση προγραμματικής σύμβασης
17. Την με αριθμ..... απόφαση της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης μετά τον έλεγχο νομιμότητας της παρούσας

συμφωνούνται και γίνονται αμοιβαίως αποδεκτά τα ακόλουθα:

Την **τροποποίηση** της από 8-6-2022 προγραμματικής σύμβασης μεταξύ Περιφέρειας Κρήτης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης ως προς την **προσθήκη της δράσης με τίτλο: «Μελέτη Διερεύνησης Αιτιών Ξήρανσης της Βλάστησης και Λήψης Αναγκαίων Μέτρων»**. Επιπλέον **τροποποιήσεις** θα γίνουν στο άρθρο 6 «Ποσά και πόροι χρηματοδότησης» (προστίθεται το Μέτρο 2.2 και αυξάνεται ο συνολικός

προϋπολογισμός), στο άρθρο 7 «Διάρκεια-χρονοδιάγραμμα» (προστίθεται το χρονοδιάγραμμα του Μέτρου 2.2.), στο Παράρτημα Ι «ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ» (προστίθεται το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα του Μέτρου 2.2) και προστίθεται Παράρτημα ΙΙ «Τεχνικές προδιαγραφές για τη "Μελέτη διερεύνησης αιτιών της ξήρανσης της βλάστησης και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης" της νήσου Χρυσής (Δράση 2.1)».

Κατά συνέπεια η από 8-6-2022 προγραμματική σύμβαση τροποποιείται και το νέο κωδικοποιημένο κείμενό της, ενσωματώνοντας τις διατάξεις της 1^{ης} τροποποίησης και τις τροποποιούμενες με την παρούσα διατάξεις, έχει ως εξής:

ΑΡΘΡΟ 1 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η παρούσα Προγραμματική Σύμβαση περιέχει τα εξής άρθρα:

1. Περιεχόμενα
2. Προοίμιο
3. Σκοπός και Περιεχόμενου του Έργου
4. Αντικείμενο της Προγραμματικής Σύμβασης
5. Υποχρεώσεις και Δικαιώματα των Συμβαλλομένων
6. Ποσά και Πόροι Χρηματοδότησης
7. Διάρκεια
8. Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης
9. Ρήτρες
10. Ειδικοί Όροι
11. Τελικές Διατάξεις

ΑΡΘΡΟ 2 ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η Περιφέρεια Κρήτης/Περιφερειακή Ενότητα Λασιθίου σχεδιάζει, προγραμματίζει και υλοποιεί πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο και σε συνεργασία με άλλους φορείς, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της αλλά και του ευρύτερου αναπτυξιακού της ρόλου καθώς και της διαρκούς προσπάθειάς της για την ισόρροπη ανάπτυξη **με υψηλή προτεραιότητα την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος**, των ευαίσθητων τύπων οικοσυστημάτων των προστατευόμενων περιοχών αρμοδιότητάς της, έχοντας ως βασικό στόχο τη διαμόρφωση των απαραίτητων συνθηκών για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της Κρήτης.

Για το σκοπό αυτό ενέκρινε τη χρηματοδότηση και προτίθεται να συμβάλει στην υλοποίηση του Έργου με τίτλο «**Σχέδιο Διαχείρισης της Νήσου Χρυσή**» το οποίο έχει εντάξει στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης της Περιφέρειας Κρήτης/Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου 2022, με τη σύναψη της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης.

Έπειτα από μια σειρά συναντήσεων, διαβουλεύσεων και κυρίως συνεργασίας φορέων έχει εγκριθεί και δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ), το Σχέδιο Δράσης για την προστασία της Νήσου Χρυσή. Ειδικότερα, με την αριθμ. οικ.ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/2511 απόφαση Υπουργών Οικονομικών – Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΦΕΚ 617/τΔ/17.09.2021), θεσπίζονται μια σειρά

μέτρων και δράσεων, καθορίζονται και εξειδικεύονται οι όροι και οι περιορισμοί για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης, της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής της Νήσου Χρυσή και εγκρίνεται το σχετικό Σχέδιο Δράσης.

Η επισημοποίηση και δημοσίευση σε ΦΕΚ, ενός θεσμικού εργαλείου όπως το εν λόγω Σχέδιο Δράσης, επιβεβαιώνει την αγαστή συνύπαρξη και συνεργασία τοπικών φορέων και συναρμόδιων Υπουργείων, με στόχο την ευόδωση μιας προσπάθειας που μέσα από διοικητικά και διαχειριστικά μέτρα, προγραμματικές συμβάσεις και μνημόνια συνεργασίας, θα διασφαλίζει την προστασία της ευαίσθητης περιβαλλοντικά αυτής περιοχής.

Η **Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης (ΑΔΚ)** ανήκει στην Γενική Κυβέρνηση στον Υποτομέα Κεντρική Κυβέρνηση και ειδικότερα στην Κεντρική Διοίκηση ή Δημόσιο ή Κράτος. Η κύρια δραστηριότητά της είναι η παροχή Γενικών Δημόσιων Υπηρεσιών ενώ οι οργανικές μονάδες της εκτείνονται σε τέσσερις (4) Νομούς. Η ΑΔΚ προγραμματίζει και υλοποιεί την πολιτική της Κεντρικής Διοίκησης σε ποικίλους τομείς (αγροτική, χωροταξική, περιβαλλοντική πολιτική, διαχείριση υδάτινων πόρων, πολιτική προστασία κ) στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της. Στις υψηλές προτεραιότητές της είναι η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των ευαίσθητων τύπων οικοσυστημάτων των προστατευόμενων περιοχών της Κρήτης αλλά και η διατήρηση της βιοποικιλότητας. Με τη σύναψη της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης θα συμβάλει, ως φορέας υλοποίησης συγκεκριμένων δράσεων, στους γενικούς και ειδικούς στόχους του θεσμοθετημένου Σχεδίου Δράσης για τις ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές, ήτοι τις νησίδες Χρυσή και Μικρονήσι.

ΑΡΘΡΟ 3

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η παρούσα Προγραμματική Σύμβαση αποτελεί μία συντονισμένη δράση των ως άνω αναφερόμενων φορέων ώστε να συμβάλλουν γενικότερα στην ανάδειξη των πολλαπλών δυνατοτήτων της Κρήτης για ισόρροπη, ήπια, βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη στις συγκεκριμένες προστατευόμενες περιοχές του Δήμου Ιεράπετρας, Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου της Περιφέρειας Κρήτης, ήτοι στις νησίδες Χρυσή και Μικρονήσι. Η εκτέλεση των υπομέτρων/δράσεων της παρούσας Σύμβασης από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης θα αποτελέσει μέρος του διαχειριστικού σχεδίου στα πλαίσια του Σχεδίου Δράσης της ΚΥΑ (ΦΕΚ 617/Δ/2021) για τις νησίδες Χρυσή και Μικρονήσι.

Οι δράσεις για τη νήσο Χρυσή και το Μικρονήσι περιγράφονται στην υπ' αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/2511/25-8-2021 (ΦΕΚ 617/Δ/17-9-2021) Κοινή Υπουργική Απόφαση περί καθορισμού των όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης, της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής της Νήσου Χρυσή και έγκριση Σχεδίου Δράσης.

Ειδικότερα, στο άρθρο 10 που αφορά στο Σχέδιο Δράσης της Νήσου Χρυσή, αναφέρονται τα παρακάτω:

*«1. Το Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνει διοικητικά και διαχειριστικά μέτρα που διασφαλίζουν την αποτελεσματική προστασία της περιοχής και την αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και φύσης, στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης. Η εξειδίκευση των αναγκαίων μέτρων και δράσεων, ανά Άξονα Παρέμβασης (ΑΠ), **παρατίθενται στο παράρτημα ΙΙΙ της παρούσας απόφασης.***

2. Για την υλοποίηση των μέτρων του παραρτήματος ΙΙΙ δύναται να καταρτίζονται προγραμματικές συμβάσεις ή/και μνημόνια συνεργασίας μεταξύ των φορέων υλοποίησης των δράσεων του Σχεδίου.».

Από τις δράσεις που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του ΦΕΚ 617/Δ/179-2021, οι δράσεις 2.2, 2.3, 3, 4,1 και 6.1 έχουν ως Φορέα Υλοποίησης την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης οι οποίες στο εξής, χάριν συντομίας θα αναφέρονται ως “το Έργο”.

Άξονας Παρέμβασης Σχεδίου Δράσης v. Χρυσή	Μέτρο/Δράση
2 Διαχείριση Χλωρίδας και Πανίδας	2.2. «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων»
	2.3. «Απομάκρυνση του πληθυσμού των φασιανών»
3 Διαχείριση Βόσκησης	3. «Απομάκρυνση οικόσιτων ζώων»
4 Φύλαξη / Επόπτευση	4.1. «Σύνταξη και εφαρμογή σχεδίου φύλαξης και εποπτείας»
6 Διαχείριση-Διακίνηση επισκεπτών	6.1. «Μελέτη καθορισμού αριθμού, εποχής και ωρών ημερήσιας διαμονής επισκεπτών»

Αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης αποτελεί το **Παράρτημα Ι** αυτής με τίτλο «**Ενδεικτικά Χρονοδιαγράμματα Υλοποίησης Μέτρων/Δράσεων**» και το **Παράρτημα ΙΙ** με τίτλο «**Τεχνικές προδιαγραφές για τη "Μελέτη διερεύνησης αιτιών της ξήρανσης της βλάστησης και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης" της νήσου Χρυσής (Δράση 2.1)**»

ΑΡΘΡΟ 4 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Αντικείμενο της Προγραμματικής Σύμβασης αποτελεί η υλοποίηση των παρακάτω μέτρων/ δράσεων του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή.

Άξονας Παρέμβασης Σχεδίου Δράσης v. Χρυσή	Μέτρο/Δράση
2 Διαχείριση Χλωρίδας και Πανίδας	2.2. «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων»
	2.3. «Απομάκρυνση του πληθυσμού των φασιανών»
3 Διαχείριση Βόσκησης	3. «Απομάκρυνση οικόσιτων ζώων»
4 Φύλαξη / Επόπτευση	4.1. «Σύνταξη και εφαρμογή σχεδίου φύλαξης και εποπτείας»
6 Διαχείριση-Διακίνηση επισκεπτών	6.1. «Μελέτη καθορισμού αριθμού, εποχής και ωρών ημερήσιας διαμονής επισκεπτών»

Ειδικότερα:**❖ Μέτρο : 2.2. «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων».**

Στόχος μέτρου: είναι (α) η κατανόηση των παραγόντων που έχουν οδηγήσει στην ξήρανση ατόμων των ειδών *Juniperus turbinata* & *J. macrocarpa* και, κατά συνέπεια, στη σημαντική υποβάθμιση της δομής των τύπων οικοτόπων 2250* (Παράκτιες θίνες με *Juniperus* spp.) και 5210 (Δενδρώδεις λόχμες με *Juniperus* spp) (β) να εγκατασταθεί ένα σύστημα παρακολούθησης με το οποίο θα ελέγχεται η επιτυχία των διαχειριστικών δράσεων που ήδη έχουν υλοποιηθεί στο νησί (έλεγχος τουριστών, μείωση πληθυσμού τρωκτικών κ.ο.κ.) και (γ) να προταθούν συγκεκριμένες διαχειριστικές δράσεις οι οποίες θα στοχεύουν στη βελτίωση της δομής και των λειτουργιών των τύπων οικοτόπων 2250* και 5210.

I. Μεθοδολογία: Το εν θέματι μέτρο 2.2 του Παραρτήματος ΙΙΙ του ΦΕΚ 617/Δ' /2021 θα αποτελέσει αντικείμενο μίας διαδικασίας ανάθεσης, όπως αυτές περιγράφονται στο **Παράρτημα ΙΙ** της παρούσας και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης θα διενεργήσει τη διαδικασία ανάθεσης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο ν. 4412/2016 όπως ισχύει. Το έργο θα υλοποιηθεί σε 5 δράσεις:

- Δ1. Συλλογή βιβλιογραφικών & ιστορικών δεδομένων
- Δ2. Πραγματοποίηση & ανάλυση φυσιολογικών μετρήσεων
- Δ3. Εκτίμηση πληθυσμών ξυλοφάγων, φλοιοφάγων και εδαφόβιων εντόμων καθώς και άλλων παθογόνων.
- Δ4. Ανάλυση της βλάστησης, οργάνωση συστήματος παρακολούθησης
- Δ5. Σύνταξη διαχειριστικών προτάσεων

II. Παραδοτέα:

Παραδοτέο Δ1.1: Βάση βιβλιογραφικών και άλλων δεδομένων: Βάση με τα υφιστάμενα δεδομένα (βιβλιογραφικές αναφορές, μετρήσεις, αποτελέσματα έργων) που αφορούν στο έργο

Παραδοτέο Δ1.2: Έκθεση προγραμματισμού επόμενων δράσεων

Παραδοτέο Δ2.1: Ενδιάμεση έκθεση πραγματοποίησης και ανάλυση φυσιολογικών μετρήσεων η οποία θα περιλαμβάνει την πρόοδο των εργασιών της δράσης Δ2 τον 6ο μήνα από την έναρξη του έργου. Παράδοση 6ος μήνας από την έναρξη του έργου

Τμήμα παραδοτέου Δ5.1 (τελική έκθεση)

Παραδοτέο Δ3.1: Ενδιάμεση έκθεση εκτίμησης πληθυσμών ξυλοφάγων, φλοιοφάγων και εδαφόβιων εντόμων καθώς και άλλων παθογόνων. Παράδοσης: 6ος μήνας από την έναρξη του έργου

Τμήμα παραδοτέου Δ5.1 (τελική έκθεση)

Παραδοτέο Δ4.1: Ενδιάμεση έκθεση ανάλυσης της βλάστησης, οργάνωσης συστήματος παρακολούθησης: Θα περιλαμβάνει έκθεση με τις εργασίες που υλοποιήθηκαν κατά το πρώτο μισό της διάρκειας του έργου σχετικά με τη συλλογή δεδομένων για την ανάλυση της βλάστησης, τη μελέτη αναγέννησης

και τη μελέτη ξήρανσης των δύο ειδών *Juniperus* spp. Παράδοση: 6ος μήνας από την έναρξη του έργου.

Τμήμα παραδοτέου Δ5.1 (τελική έκθεση)

Παραδοτέο Δ5.1: Τελική έκθεση πεπραγμένων έργου. Το παραδοτέο θα περιλαμβάνει:

- ο Τελική έκθεση πραγματοποίησης και ανάλυσης φυσιολογικών μετρήσεων. Δεδομένα μετρήσεων και έκθεση παρουσίασης και συζήτησης των αποτελεσμάτων
- ο Τελική έκθεση εκτίμησης πληθυσμών ξυλοφάγων, φλοιοφάγων και εδαφόβιων εντόμων καθώς και άλλων παθογόνων. Δεδομένα παρατηρήσεων/μετρήσεων και έκθεση παρουσίασης και συζήτησης των αποτελεσμάτων
- ο Τελική έκθεση ανάλυσης της βλάστησης και οργάνωσης συστήματος παρακολούθησης. Δεδομένα βλάστησης, πρόταση μελλοντικής παρακολούθησης (α) βλάστησης, (β) αναγέννησης, (γ) ξηράνσεων
- ο Σύνταξη διαχειριστικών προτάσεων οι οποίες θα βασίζονται στα αποτελέσματα όλων των δράσεων του έργου.

❖ **Μέτρο : 2.3 «Απομάκρυνση του πληθυσμού των φασιανών»**

Στόχος μέτρου: Η απομάκρυνση του πληθυσμού των φασιανών στοχεύει στην διατήρηση των ιθαγενών ειδών πανίδας της προστατευόμενης περιοχής.

❖ **Μέτρο : 3. «Απομάκρυνση οικόσιτων ζώων»**

Στόχος μέτρου: Η απομάκρυνση των οικόσιτων ζώων (50-60 περίπου) στοχεύει στην διατήρηση των ιθαγενών ειδών πανίδας της προστατευόμενης περιοχής.

I. Μεθοδολογία υλοποίησης μέτρων 2.3 και 3.:

- Η δράση θα υλοποιηθεί από την Δ/ση Τεχνικού Ελέγχου της ΑΔΚ σε συνεργασία με την Δ/ση Δασών Λασιθίου.
Θα διενεργηθεί μία ενιαία διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης (σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο ν. 4412/2016, όπως ισχύει) με σκοπό ο μειοδότης που θα αναδειχθεί να υλοποιήσει τα κάτωθι:
  - Περισυλλογή φασιανών και οικόσιτων ζώων
  - Μεταφορά φασιανών και οικόσιτων ζώων για εκποίηση/σφαγεία κλπ.

Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης θα καθορίσει αναλυτικότερα τους όρους και τις προϋποθέσεις κατά τη διαδικασία σχεδιασμού της εν θέματι δημόσιας σύμβασης.

II. Παραδοτέο/α:

1.Θα συνταχθεί/ούν Τεχνική/ες Έκθεση/εις (Βεβαίωση/εις) με βάση την τμηματική παράδοση, από τον Προϊστάμενο της Δ/σης Τεχνικού Ελέγχου της ΑΔΚ, για την περαίωση των μέτρων 2 και 3.

III. Λοιπές Διευκρινίσεις:

Για την υλοποίηση της εν θέματι δράσης απαιτείται η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης που θα αναλάβει την υλοποίηση των μέτρων/δράσεων.

❖ Μέτρο : 4.1 «Σύνταξη και εφαρμογή Σχεδίου Φύλαξης και Εποπτείας»

Για την υλοποίηση του ως άνω μέτρου, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης [Φορέας Υλοποίησης] αναλαμβάνει την υποχρέωση να κάνει όλες τις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να ανατεθεί, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, η εκπόνηση της μελέτης που αφορά στο Σχέδιο Φύλαξης και Εποπτείας.

I. Περιγραφή του μέτρου και των επιμέρους δράσεων

1. Στόχοι μέτρου:

- ❖ Η προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος των νησίδων Χρυσή και Μικρονήσι και η ανεύρεση του κατάλληλου μοντέλου αποτελεσματικής φύλαξης και εποπτείας της νήσου συνδυαστικά με την ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων.
- ❖ Σύνταξη και εφαρμογή ενός προτεινόμενου πλάνου - σχεδίου για την αποτελεσματική φύλαξη των νησίδων Χρυσή και Μικρονήσι, που θα υλοποιηθεί με την καθοριστική συμβολή του Λιμενικού σώματος, αλλά και των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων.
- ❖ Το προτεινόμενο Σχέδιο Φύλαξης:
  - θα αποτελέσει μέρος του διαχειριστικού σχεδίου στα πλαίσια του Σχεδίου Δράσης της ΚΥΑ (ΦΕΚ 617/Δ'/2021) για τη νήσο Χρυσή και το Μικρονήσι και έχει ως στόχο την δημιουργία ενός μηχανισμού φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής σχεδιάζοντας παράλληλα μια στρατηγική αντιμετώπισης των προκλήσεων που καλείται να επιλύσει,
  - θα καλύπτει και θα συνοπολογίζει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υπό μελέτης περιοχής.

Η αναγκαιότητα της συγκεκριμένης δράσης κρίνεται σημαντική, με υψηλή προτεραιότητα, λόγω της πολυπλοκότητας, τόσο του έργου όσο και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των νησίδων Χρυσή και Μικρονήσι.

2. Μεθοδολογία υλοποίησης

α. Εισαγωγή

Σκοπός της μελέτης είναι - μέσω της συλλογής των απαραίτητων στοιχείων και πληροφοριών, της καταγραφής, της ανάλυσης και αξιολόγησης αυτών - να καταστρωθούν και να εξεταστούν εναλλακτικά σενάρια για την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού και ισχυρού Σχεδίου Φύλαξης και Εποπτείας των προστατευόμενων περιοχών Χρυσή και Μικρονήσι με τελικό σκοπό να προταθεί εκείνο που προκύπτει ως το πιο ενδεδειγμένο, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των βασικών προδιαγραφών που θα θέσει ο Φορέας Υλοποίησης (ΑΔΚ) αλλά και όλων των στοιχείων που θα προκύψουν και θα αξιολογηθούν κατά το στάδιο εκπόνησης της εν λόγω μελέτης.

α.1. Γενικές πληροφορίες για τις υπό μελέτη περιοχές

Οι υπό μελέτη περιοχές, βάσει του ΦΕΚ 617/Δ'/2021, είναι οι νησίδες Χρυσή και Μικρονήσι του Δήμου Ιεράπετρας, Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου της Περιφέρειας Κρήτης (*σχετικός Χάρτης οριοθέτησης της περιοχής εφαρμογής του Σχεδίου Φύλαξης και Εποπτείας παρατίθεται στο Παράρτημα I του ως άνω αναφερόμενου ΦΕΚ*). Οι εν λόγω περιοχές έχουν τεθεί υπό αυστηρό

καθεστώς προστασίας λόγω των φυσικών τους χαρακτηριστικών, της σπάνιας χλωρίδας και του αρχαιολογικού τους ενδιαφέροντος

- ✓ Οι εν θέματι περιοχές προστατεύονται διαχρονικά από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο καθώς είναι:
  - Νήσος Χρυσή: i) τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, ii) Καταφύγιο Άγριας Ζωής, iii) Οικότοπος προτεραιότητας «*Παράκτιες αμμοθίνες με είδη κέδρων*» (2250), iv) η «Αλυκή Χρυσής» προστατεύεται ως μικρός νησιωτικός υγρότοπος και έχει ενταχθεί με κωδικό Y432HRΥ001 στον κατάλογο που εγκρίθηκε με το Π.Δ. 229/2012 (ΦΕΚ ΑΑΠ 229/19.06.2012).
  - Νήσος Χρυσή και Μικρονήσι: i) αρχαιολογικός χώρος, ii) περιοχή Natura 2000, iii) δασική έκταση (ΔΔ), iv) αναδασωτέα περιοχή.
- ✓ Επιπρόσθετα:
  - Στη νήσο Χρυσή έχει απαγορευτεί η βοσκή αιγών, προβάτων και μεγάλων ζώων [αριθμ. 2717/ΔΑΔ 10/19.10.1983 *Απαγορευτική Διάταξη Βοσκής της Δ/νσης Δασών Λασιθίου για τη Νήσο Χρυσή*] και η υλοτομία δασικών θάμνων και δένδρων στα οποία περιλαμβάνονται και είδη φυόμενα στη νήσο Χρυσή. (αρ. 3784/08-11-2016 [ΑΔΑ:6ΦΒΘΟΡ1Θ-Χ7Σ] *Απόφαση Δ/νσης Δασών Λασιθίου*).
  - Με την αριθ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68092/2152/16-7-2021 (ΦΕΚ 3723/Β'/12-08-2021) απόφαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας «*Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 2250 *Θίνες των παραλίων με Juniperus spp.*», εγκρίθηκε η υλοποίηση μίας σειράς προτεινόμενων δράσεων και μέτρων, για χρονικό διάστημα έξι ετών, με σκοπό τη βελτίωση της σημερινής κατάστασης διατήρησης (ΚΔ) του οικοτόπου 2250* και την εξασφάλιση και διατήρηση της κατάστασης αυτής σε βαθμό ικανοποιητικό καθώς και την αποκατάσταση της δομής και των λειτουργιών του οικοτόπου στην Ελλάδα

α.2. Γενικές κατευθύνσεις

Θα γίνει έρευνα και ανασκόπηση παγκόσμιας βιβλιογραφίας και εξεύρεση καλών πρακτικών - προτάσεων που ήδη έχουν εφαρμοστεί σε παρόμοιες περιπτώσεις προστατευόμενων περιοχών ανά τον κόσμο (αν υπάρχουν) και προσαρμογή τους στην Ελληνική τοπική πραγματικότητα και τα ιδιαίτερα δεδομένα των νησίδων Χρυσή και Μικρονήσι.

Οι κατευθυντήριες γραμμές του σχεδίου φύλαξης, θα έχουν ως γνώμονα όχι τον ανθρώπινο αποκλεισμό από την νήσο, αλλά την δημιουργία των βάσεων για την επαναδόμηση του ευαίσθητου τοπικού οικοσυστήματος που έχει πληγεί ιδιαίτερα από την ανεξέλεγκτη εισροή επισκεπτών τα τελευταία χρόνια και φυσικά την διατήρησή του (του τοπικού οικοσυστήματος) σε ένα άκρως ικανοποιητικό επίπεδο.

Με άλλα λόγια ο ανάδοχος μελετητής θα πρέπει να θέσει **ως κύρια παράμετρο**, κατά την εκπόνηση της μελέτης και την κατάρτιση εναλλακτικών σεναρίων, τον περιβαλλοντικό παράγοντα πρωτίστως, η δε παράμετρος «επισκέπτες» θα πρέπει να εξεταστεί σε διάφορες κλίμακες.

Το συγκεκριμένο σχέδιο φύλαξης θα προκύψει μετά την διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς

β. Ενδεικτικές Προδιαγραφές

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά την εκπόνηση της μελέτης θα ληφθούν υπόψη και θα αξιολογηθούν τα κάτωθι:

i. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης (λ.χ. διοικητικά όρια, δημογραφικά-γεωμορφολογικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, Ζώνες Προστασίας, ανθρώπινες δραστηριότητες κλπ.)

ii. Θεσμικό πλαίσιο και νομοθεσία της προστατευόμενης περιοχής

iii. Ανάλυση της Οικολογίας και των ευαίσθητων περιόδων στον βιολογικό κύκλο των

ειδών προτεραιότητας

iv. Το Σχέδιο Φύλαξης θα πρέπει να απαντά σε ζητήματα όπως εποπτεία της περιοχής, ενημέρωση των επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα της νήσου, καταγραφή απειλών και περιβαλλοντικών παραμέτρων, ενημέρωση των αρμόδιων φορέων σχετικά με τις παράνομες ή οχλούσες δραστηριότητες κλπ.

v. Το Σχέδιο Φύλαξης

1. Ομάδα Φύλαξης (ποιες υπηρεσίες θα ασκούν αρμοδιότητες φύλαξης και εποπτείας/αστυνόμευσης)

2. Μέσα και απαραίτητος (διαθέσιμος ή απαιτούμενος) εξοπλισμός

3. Περιοχές Φύλαξης

4. Ζωνοποίηση

5. Συχνότητα, τύποι περιπολίας-εποχιακή κατανομή

6. Συλλογή δεδομένων – Πρωτόκολλα καταγραφών

vi. Παράγοντες που επηρεάζουν τη Φύλαξη (λχ. καιρικές συνθήκες, λειτουργικό κόστος, χρήση εξοπλισμού και μέσων επόπτευσης κλπ.)

vii. Επανασχεδιασμός και περιοδική αναπροσαρμογή του Σχεδίου Φύλαξης

Το Σχέδιο Φύλαξης, ως ένα μέρος του Σχεδίου Διαχείρισης, θα πρέπει να είναι δυναμικό και να αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τις μεταβολές των παραγόντων και πιέσεων.

Η αναθεώρηση αυτή θα προκύψει μετά την διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

II. Παραδοτέα:

Παραδοτέο 4.1.1.: Ένα προτεινόμενο Σχέδιο Φύλαξης και Εποπτείας των νησίδων Χρυσή και Μικρονήσι

Παραδοτέο 4.1.2.: Αναθεωρημένο Σχέδιο Φύλαξης

III. Δημοσιότητα

Η ΠΚ/ΠΕΛ και η **Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης** σε συνεργασία με τον μελετητή οφείλουν να διοργανώσουν ημερίδα στην οποία θα παρουσιαστούν η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε καθώς και τα αποτελέσματα/ συμπεράσματα της ως άνω μελέτης.

IV. Λοιπές διευκρινίσεις

Το εν θέματι μέτρο **4.1.** του Παραρτήματος III του ΦΕΚ 617/Δ΄/2021 θα αποτελέσει μαζί με το μέτρο **6.1.** του ως άνω αναφερόμενου Παραρτήματος III, αντικείμενο ανάθεσης μίας και μοναδικής διαδικασίας ανάθεσης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο ν. 4412/2016 όπως ισχύει, καθώς οι προδιαγραφές που τίθενται και για τα δύο μέτρα, στο περιεχόμενό τους, περιλαμβάνουν *κοινά πεδία μελέτης* για τον μελετητή που θα αναδειχθεί από τη διαδικασία ανάθεσης. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται εξοικονόμηση κόστους ενώ ταυτόχρονα εξυπηρετείται, από οικονομικής άποψης, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το δημόσιο συμφέρον.

Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης θα καθορίσει αναλυτικότερα τους όρους και τις προϋποθέσεις για την αρτιότερη σύνταξη των Προδιαγραφών καθώς και τον τρόπο επικοινωνίας του μελετητή με την Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης για τη νήσο Χρυσή Δ. Ιεράπετρας Ν. Λασιθίου [ΑΔΑ: 64ΡΧΟΡ1Θ-296] και όλων των εμπλεκόμενων φορέων και των μελετητών των υπόλοιπων δράσεων (*ΜΦΙΚ, ΕΛΚΕΘΕ, ΜΑΙΧ*) με κύριο σκοπό την βέλτιστη υλοποίηση της μελέτης αλλά και του συνολικού έργου.

Για την υλοποίηση της εν θέματι δράσης απαιτείται η συνεργασία του μελετητή με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και τις αρμόδιες υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης που θα αναλάβει την υλοποίηση των μέτρων/δράσεων.

❖ Μέτρο : 6.1 «Μελέτη καθορισμού αριθμού, εποχής και ωρών ημερήσιας διαμονής επισκεπτών -Φέρουσα Ικανότητα»

I. Περιγραφή του μέτρου και των επιμέρους δράσεων

1. Στόχοι μέτρου:

Απώτερος στόχος του μέτρου είναι η μεγιστοποίηση των ωφελειών που προκύπτουν για την τοπική κοινωνία και την οικονομία από την ανάπτυξη του αειφόρου τουρισμού, με παράλληλη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και τη διατήρηση της πολύτιμης βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής.

Η αναγκαιότητα της συγκεκριμένης δράσης κρίνεται σημαντική, με υψηλή προτεραιότητα, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, και της ανάγκης προστασίας του ιδιαίτερου φυσικού περιβάλλοντος της νήσου Χρυσή.

2. Μεθοδολογία υλοποίησης

Η εκτίμηση του καθορισμού του αριθμού, της εποχής και των ωρών της ημερήσιας διαμονής των επισκεπτών, δηλαδή ο υπολογισμός της φέρουσας ικανότητας της νήσου Χρυσή, θα έχει ως κύριο γνώμονα όχι τον ανθρώπινο αποκλεισμό από την νήσο, αλλά τη δημιουργία των βάσεων για την επαναδόμηση του ευαίσθητου τοπικού οικοσυστήματος που έχει πληγεί ιδιαίτερα από την ανεξέλεγκτη εισροή επισκεπτών τα τελευταία χρόνια και φυσικά την διαφύλαξή του σε ένα άκρως ικανοποιητικό επίπεδο.

Ταυτόχρονα θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την βέλτιστη τουριστική ανάπτυξη και διαχείριση της νήσου, αλλά και να προτείνει εναλλακτικές μεθόδους διαχείρισης των εν δυνάμει επισκεπτών που δεν θα μπορούν να επισκεφτούν την νήσο, λόγω υπέρβασης του ορίου της φέρουσας ικανότητας, με κύριο γνώμονα την ακόμα καλύτερη οικονομική ανάπτυξη της ευρύτερης παράκτιας περιοχής καθώς και την τουριστική ανάπτυξη του Δήμου Ιεράπετρας.

α. Ενδεικτικές Προδιαγραφές

Η μελέτη της φέρουσας ικανότητας θα περιλαμβάνει:

- Τη χαρτογράφηση της περιοχής με βάση τις υπηρεσίες που λαμβάνουν δραστηριότητα στη νήσο Χρυσή, τους οικοτόπους χλωρίδας και πανίδας και την ανθρωπογενή δραστηριότητα που υπάρχει στον οικότοπο.
- Τη μελέτη και αποτύπωση χρήσεων γης στον οικότοπο την προηγούμενη δεκαετία.
- Την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και πιέσεων που λαμβάνουν χώρο στον οικότοπο.
- Την οριοθέτηση των περιοχών με την μεγαλύτερη πίεση με σκοπό τον υπολογισμό της φέρουσας ικανότητας. Η συλλογή φυσικών και κοινωνικών παραμέτρων που θα συλλεχθούν στις υποπεριοχές μέγιστου κινδύνου οικολογικής υποβάθμισης, θα χρησιμοποιηθούν στην ανάλυση της φέρουσας ικανότητας των προστατευόμενων οικοτόπων με σκοπό την ποσοτικοποίηση των πιέσεων που ασκούνται. Η επιλογή των βέλτιστων δεικτών αξιολόγησης βιωσιμότητας του οικοτόπου και της φέρουσας ικανότητας του, θα γίνει με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα και την διεθνή βιβλιογραφία.
- Τον υπολογισμό του μέγιστου αριθμού των επιτρεπόμενων επισκεπτών ανά ημέρα- Υπολογισμός φέρουσας ικανότητας νήσου Χρυσή.
- Την αποτύπωση και ανάλυση της γνώμης των επισκεπτών, του τοπικού πληθυσμού και των άμεσα ενδιαφερομένων (*τουριστικοί πράκτορες, ξενοδόχοι κτλ, μέσω online ερωτηματολογίων και μέσω των ημερίδων*) πάνω στην αναθεώρηση των διαχειριστικών μέτρων με σκοπό την βιώσιμη εκμετάλλευση της νήσου Χρυσή με τη χρήση εργαλείων κοινωνικής έρευνας.
- Την αναθεώρηση της φέρουσας ικανότητας του οικοτόπου κατόπιν ανάλυσης της οικολογικής κατάστασης και του κοινωνικού αντίκτυπου που θα επιφέρουν.
- Σύγκριση της υφιστάμενης κατάστασης και της μελλοντικής (*μετά το πέρας της τουριστικής περιόδου 2022*) με σκοπό την περαιτέρω βελτίωση των προτεινόμενων διαχειριστικών μέτρων.
- Τη σύνταξη προτάσεων και δράσεων με κύριο σκοπό την βέλτιστη οικονομική ανάπτυξη της νήσου με βιώσιμο – αειφορικό τρόπο και πάντοτε λαμβάνοντας υπόψη την φέρουσα ικανότητα της νήσου Χρυσή.
- Την εκτίμηση των αναγκαίων υποδομών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών -επιστημόνων -φυλάκων του νησιού.

Επίσης για την εκτίμηση του κατάλληλου χρονικού παραθύρου ημερήσιας προσβασιμότητας στον οικότοπο, απαιτείται η μελέτη της υφιστάμενης κατάστασης. Μέσα από επικοινωνία με τους αρμόδιους τουριστικούς φορείς της περιοχής θα γίνει η αποτύπωση των συνθηκών των προηγούμενων ετών σχετικά με το μέσο αριθμό επισκεπτών την ημέρα καθώς και η χωρική αποτύπωση της χρήσης γης του οικοτόπου για αναψυχή.

Στη μελέτη εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην τουριστική δραστηριότητα και στην επισκεψιμότητα στην νήσο Χρυσή. Ο δείκτης θα πρέπει να εκφραστεί με όρους:

1. Αποδεκτής πυκνότητας τουριστών.
2. Χρονικό προσδιορισμό επίσκεψης οικοτόπου μέσα στην ημέρα/μήνα ανάλογα την εποχή.
3. Διαθεσιμότητας υποδομών εστίασης, υγείας και ασφάλειας στον οικότοπο.
4. Αποδεκτού επιπέδου ρύπανσης και ηχορύπανσης στον οικότοπο.
5. Χρήση υποδομών ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, διαχείρισης απορριμμάτων, τα νέα διαχειριστικά μέτρα με το πέρας της κολυμβητικής περιόδου το 2022. Τέλος θα πραγματοποιηθεί μια αναθεώρηση της φέρουσας ικανότητας και επαναπροσδιορισμός του μέγιστου ημερήσιου επιτρεπόμενου αριθμού επισκεπτών στην νήσο Χρυσή.

II. Παραδοτέα

- **Παραδοτέο 6.1.1.**, το οποίο θα περιλαμβάνει:
  - α. Χαρτογράφηση της περιοχής.
  - β. Μελέτη και αποτύπωση χρήσεων γης στον οικότοπο την προηγούμενη δεκαετία.
  - γ. Καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και πιέσεων που λαμβάνουν χώρο στον οικότοπο.
  - δ. Οριοθέτηση των περιοχών με την μεγαλύτερη πίεση με σκοπό τον υπολογισμό της φέρουσας ικανότητας.
  - ε. Υπολογισμός του μέγιστου αριθμού των επιτρεπόμενων επισκεπτών ανά ημέρα - Υπολογισμός φέρουσας ικανότητας νήσου Χρυσή.
- **Παραδοτέο 6.1.2.**, το οποίο θα περιλαμβάνει:
  - α. Αποτύπωση και ανάλυση της γνώμης των επισκεπτών, του τοπικού πληθυσμού και των άμεσα ενδιαφερόμενων μέσω online ερωτηματολογίων και μέσω των ημερίδων.
  - β. Αναθεώρηση της φέρουσας ικανότητας του οικοτόπου - Υπολογισμός νέας φέρουσας ικανότητας.
  - γ. Σύγκριση της υφιστάμενης κατάστασης και της μελλοντικής.
  - δ. i) Προτάσεις βέλτιστης οικονομικής ανάπτυξης της νήσου με βιώσιμο - αειφορικό τρόπο και πάντοτε λαμβάνοντας υπόψη την φέρουσα ικανότητα της νήσου Χρυσή
  - ii) Προτάσεις για τις αναγκαίες υποδομές που πρέπει να γίνουν στο νησί, για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών -επιστημόνων -φυλάκων του νησιού.

III. Δημοσιότητα

Η ΠΚ/ΠΕΛ και η **Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης** σε συνεργασία με τον μελετητή οφείλουν να διοργανώσουν ημερίδα στην οποία θα παρουσιαστούν η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε καθώς και τα αποτελέσματα/ συμπεράσματα της εν θέματι μελέτης.

IV. Λοιπές διευκρινήσεις

A. Το εν θέματι μέτρο **2.2** του Παραρτήματος ΙΙΙ του ΦΕΚ 617/Δ΄/2021 θα αποτελέσει αντικείμενο μίας διαδικασίας ανάθεσης. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης θέτει τις προδιαγραφές της μελέτης, όπως αυτές περιγράφονται στο Παράρτημα ΙΙ της παρούσας και η ίδια θα διενεργήσει τη διαδικασία ανάθεσης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο ν. 4412/2016 όπως ισχύει.

B. Το εν θέματι μέτρο **6.1.** του Παραρτήματος ΙΙΙ του ΦΕΚ 617/Δ΄/2021 θα αποτελέσει μαζί με το μέτρο **4.1.** του ως άνω αναφερόμενου Παραρτήματος ΙΙΙ, αντικείμενο ανάθεσης μίας και μοναδικής διαδικασίας ανάθεσης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο ν. 4412/2016 όπως ισχύει, καθώς οι προδιαγραφές που τίθενται και για τα δύο μέτρα, στο περιεχόμενό τους, περιλαμβάνουν κοινά πεδία μελέτης για τον μελετητή που θα αναδειχθεί από τη διαδικασία ανάθεσης. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται εξοικονόμηση κόστους ενώ ταυτόχρονα εξυπηρετείται, από οικονομικής άποψης, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το δημόσιο συμφέρον. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης θα καθορίσει αναλυτικότερα τους όρους και τις προϋποθέσεις για την αρτιότερη σύνταξη των Προδιαγραφών καθώς και τον τρόπο επικοινωνίας του μελετητή με την Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης για τη νήσο Χρυσή Δ. Ιεράπετρας Ν. Λασιθίου [ΑΔΑ: 64ΡΧΟΡ1Θ-296] και όλων των εμπλεκόμενων φορέων και των μελετητών των υπόλοιπων δράσεων (ΜΦΙΚ, ΕΛΚΕΘΕ, ΜΑΙΧ) με κύριο σκοπό την βέλτιστη υλοποίηση της μελέτης αλλά και του συνολικού έργου.

Για την υλοποίηση της εν θέματι δράσης απαιτείται η συνεργασία του μελετητή με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και τις αρμόδιες υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης που θα αναλάβει την υλοποίηση των μέτρων/δράσεων.

ΑΡΘΡΟ 5 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

Οι συμβαλλόμενοι φορείς αναλαμβάνουν τις παρακάτω υποχρεώσεις και δικαιώματα:

5.1. Η Π.Κ/Π.Ε.Λ αναλαμβάνει:

- Να διευκολύνει με κάθε τρόπο το επιστημονικό προσωπικό που θα απασχοληθεί για την υλοποίηση του αντικείμενου της παρούσας σύμβασης στη συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων και πληροφοριών.
- Να παράσχει περιβαλλοντικά και τοπογραφικά δεδομένα και χάρτες που έχει στην διάθεση της και είναι απαραίτητα για τη διεξαγωγή του έργου της προγραμματικής σύμβασης, πριν την έναρξη ισχύος της παρούσας.
- Να ορίσει τους εκπροσώπους της στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της Σύμβασης σύμφωνα με το Άρθρο 8 της παρούσας, με τον αναπληρωτή του.
- Να παρέχει έγκαιρα στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση και στους μελετητές την αναγκαία πληροφόρηση για θέματα που τυχόν επηρεάζουν την υλοποίηση του Έργου.
- Να συνεργάζεται με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση για την ενημέρωση του κοινού και την προβολή του Έργου.
- Να συμβάλει στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης, σε ό,τι αφορά σε θέματα αρμοδιότητάς της.
- Να χρηματοδοτήσει το Έργο της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης.

- Να μεριμνήσει για τη συνδιοργάνωση ημερίδας, στην οποία θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα του Έργου της Προγραμματικής Σύμβασης.

5.2. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση αναλαμβάνει :

- Να ενεργεί ως Δικαιούχος για την υλοποίηση του Έργου της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης και συγκεκριμένα των δράσεων 2.2, 2.3, 3, 4.1, 6.1
- Να απασχολεί και να διαθέτει επιστημονικό προσωπικό με τα απαραίτητα και ανάλογα προσόντα, προκειμένου να διασφαλισθεί η αρτιότητα υλοποίησης του Έργου.
- Να καταρτίσει όλα τα τεχνικά έγγραφα που απαιτούνται από τις διαδικασίες ανάθεσης που θα επιλεγούν τηρώντας την κείμενη νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων έργων-προμηθειών-υπηρεσιών, σύμφωνα με το ν. 4412/2016, όπως ισχύει.
- Να διενεργεί τις αναθέσεις και τους διαγωνισμούς, την αξιολόγηση των προσφορών και την υπογραφή των σχετικών συμβάσεων, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία και το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας του.
- Να ελέγχει ποιοτικά και ποσοτικά τα παραδοτέα και να τα παραλαμβάνει βάσει των σχετικών συμβάσεων.
- Να παρακολουθεί τις χρηματοροές του Έργου .
- Να κοινοποιεί στην Π.Κ/ΠΕΛ τις αναφορές προόδου για την εξέλιξη του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του Έργου.
- Να μεριμνά για την ενημέρωση του κοινού και την προβολή του Έργου, σε συνεργασία με την ΠΚ/ΠΕΛ.
- Να ορίσει τον εκπρόσωπό της στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της Σύμβασης σύμφωνα με το Άρθρο 8 της παρούσας με τον αναπληρωτή του.
- Να μεριμνήσει για τη διοργάνωση ημερίδας από κοινού με την Περιφερειακή Ενότητα Λασιθίου, στην οποία θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα του ερευνητικού προγράμματος .

Για την απρόσκοπτη υλοποίηση του αντικειμένου της παρούσας σύμβασης, ο Φορέας Υλοποίησης - διαχειριστικά επαρκής δικαιούχος - έχει καταγράψει όλες τις απαραίτητες ενέργειες για υλοποίηση του Έργου της Προγραμματικής Σύμβασης.

ΑΡΘΡΟ 6

ΠΟΣΑ ΚΑΙ ΠΟΡΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ο συνολικός προϋπολογισμός για την εκτέλεση του Έργου της Προγραμματικής Σύμβασης ανέρχεται στο συνολικό ποσό των **ογδόντα έξι χιλιάδων διακοσίων τριάντα δύο ευρώ και είκοσι λεπτών (86.232,20) χωρίς Φ.Π.Α**, ήτοι **εκατόν έξι χιλιάδων εννιακοσίων είκοσι επτά και ενενήντα τριών ευρώ (106.927,93)**, συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. από 24 %.

Ειδικότερα:

- ❖ Για το Μέτρο : **2.2. «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων»** προβλέπεται το ποσό των **σαράντα πέντε χιλιάδων διακοσίων τριάντα δύο ευρώ και είκοσι λεπτών (45.232,20€) χωρίς Φ.Π.Α.** ήτοι **πενήντα έξι χιλιάδων ογδόντα επτά και ενενήντα τριών λεπτών (56.087,93€)** συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.

- Κόστος Παραδοτέου Δ1: 3.500€

- Κόστος Παραδοτέου Δ2: 10.200€
  - Κόστος Παραδοτέου Δ3: 13.260€
  - Κόστος Παραδοτέου Δ4: 11.700€
  - ΥΠΕΡΚΕΦΑΛΙΚΑ (17%) 6.572,20€
  - ΦΠΑ (24%) 10855,73€
- ❖ Για το Μέτρο : **2.3 «Απομάκρυνση του πληθυσμού των φασιανών»** προβλέπεται το ποσό των **τριών χιλιάδων ευρώ (3.000,00 €)** χωρίς Φ.Π.Α. ήτοι **τριών χιλιάδων επτακοσίων είκοσι ευρώ (3.720,00 €)** συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.
- ❖ Για το Μέτρο : **3 «Απομάκρυνση οικόσιτων ζώων»** προβλέπεται το ποσό των **οκτώ χιλιάδων ευρώ (8.000,00 €)** χωρίς Φ.Π.Α. ήτοι **εννέα χιλιάδων εννιακοσίων είκοσι ευρώ (9.920,00 €)** συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24 %.
- Συνολικό προϋπολογισθέν ποσό μέτρων/δράσεων 2.3. και 3.: 13.640,00€** (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24 %).
- ❖ Για το Μέτρο : **4.1 «Σύνταξη και εφαρμογή σχεδίου φύλαξης και εποπτείας»** προβλέπεται το ποσό των **επτά χιλιάδων ευρώ (7.000,00 €)** χωρίς Φ.Π.Α. ήτοι **οκτώ χιλιάδων εξακοσίων ογδόντα ευρώ (8.680,00 €)** συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24 %.
- **Κόστος Παραδοτέου 4.1.1.: 3.720,00€** (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24 %.)
  - **Κόστος Παραδοτέου 4.1.2.: 4.960,00€** (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24 %.)
- ❖ Για το Μέτρο : **6.1 «Μελέτη καθορισμού αριθμού, εποχής και ωρών ημερήσιας διαμονής επισκεπτών»** προβλέπεται το ποσό των **είκοσι τριών χιλιάδων ευρώ (23.000,00 €)** χωρίς Φ.Π.Α. ήτοι **είκοσι οκτώ χιλιάδων πεντακοσίων είκοσι ευρώ (28.520,00 €)** συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24 %.
- **Κόστος Παραδοτέου 6.1.1.: 16.120,00€** (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24 %.)
  - **Κόστος Παραδοτέου 6.1.2.: 12.400,00€** (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24 %.)
- ❖ **Το Έργο έχει ενταχθεί στο** Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης της Περιφέρειας Κρήτης/Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου 2022, και θα χρηματοδοτηθεί από τους **Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ)** της ΠΚ/ΠΕΛ και συγκεκριμένα από το έργο με κωδ. από **04.09.20.006** και με τίτλο **«Σχέδιο Διαχείρισης Νήσου Χρυσής»** και με προϋπολογισμό **600.000,00 ευρώ.**

Η Περιφέρεια Κρήτης/ΠΕΛ δεν μπορεί να αναλάβει συμβατικές δεσμεύσεις που υπερβαίνουν το παραπάνω ποσό και δεν έχει ουδεμία υποχρέωση πέραν του ανωτέρω εγκεκριμένου ποσού.

Η διαχείριση των πιστώσεων θα γίνεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η πληρωμή της δαπάνης θα γίνεται τμηματικά μετά την παραλαβή των Παραδοτέων και το Πρακτικό Παρακολούθησης-Παραλαβής της Κοινής Επιτροπής του Άρθρου 8 της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης, το οποίο θα

βεβαιώνει ότι η εκτέλεση της σύμβασης και τα παραδοτέα ανταποκρίνονται πλήρως στις τιθέμενες προδιαγραφές, απαιτήσεις και το χρονοδιάγραμμα του Άρθρου 7 της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης.

Το τιμολόγιο θα εκδίδεται από τον εκάστοτε Ανάδοχο στην επωνυμία και το ΑΦΜ της ΠΚ/ΠΕΛ και η όλη σχετική διαδικασία ανάθεσης (δικαιολογητικά δαπάνης) θα διαβιβάζεται από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης (Φορέα Υλοποίησης) στην ΠΚ/ΠΕΛ (Φορέα Χρηματοδότησης).

Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης δεν μπορεί να αναλάβει συμβατικές δεσμεύσεις έναντι τρίτων, που υπερβαίνουν το παραπάνω ποσό, χωρίς προηγούμενη έγγραφη έγκριση από την Π.Κ/ΠΕΛ, η οποία δεν έχει ουδεμία οικονομική υποχρέωση πέραν του ανωτέρω εγκεκριμένου ποσού.

ΑΡΘΡΟ 7

ΔΙΑΡΚΕΙΑ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Η διάρκεια της παρούσας σύμβασης ορίζεται από την υπογραφή της έως **16-9-2025**, ημερομηνία λήξεως της ισχύος του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή συμπεριλαμβανομένων των απαιτούμενων ενδιάμεσων χρόνων εγκρίσεων και πληρωμών.

Συγκεκριμένα:

- ❖ **Μέτρο: 2.2. «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων»**
  - **Παραδοτέο Δ1.1:** «Βάση βιβλιογραφικών και άλλων δεδομένων» θα παραδοθεί σε χρονικό διάστημα δύο [2] μηνών από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή.
  - **Παραδοτέο Δ1.2:** «Έκθεση προγραμματισμού επόμενων δράσεων» θα παραδοθεί σε χρονικό διάστημα δύο [2] μηνών από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή.
  - **Δ2.1** «Πραγματοποίηση & ανάλυση φυσιολογικών μετρήσεων» θα παραδοθεί σε χρονικό διάστημα έξι [6] μηνών από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή.
  - **Τμήμα παραδοτέου Δ5.1** (τελική έκθεση) θα παραδοθεί σε χρονικό διάστημα δώδεκα [12] μηνών από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή.
  - **Παραδοτέο Δ3.1:** «Ενδιάμεση έκθεση εκτίμησης πληθυσμών ξυλοφάγων, φλοιοφάγων και εδαφόβιων εντόμων καθώς και άλλων παθογόνων» θα παραδοθεί σε χρονικό διάστημα έξι [6] μηνών από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή.
  - **Τμήμα παραδοτέου Δ5.1** (τελική έκθεση) θα παραδοθεί σε χρονικό διάστημα δώδεκα [12] μηνών από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή.
  - **Παραδοτέο Δ4.1:** «Ενδιάμεση έκθεση ανάλυση της βλάστησης, οργάνωσης συστήματος παρακολούθησης» θα παραδοθεί σε χρονικό διάστημα έξι [6] μηνών από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή.
  - **Τμήμα παραδοτέου Δ5.1** (τελική έκθεση) θα παραδοθεί σε χρονικό διάστημα δώδεκα [12] μηνών από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή.

- **Παραδοτέο Δ5.:** «Τελική έκθεση πεπραγμένων έργου» θα παραδοθεί σε χρονικό διάστημα δώδεκα [12] μηνών από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή.
- ❖ **Μέτρο :** 2.3 «Απομάκρυνση του πληθυσμού των φασιανών» και
- ❖ **Μέτρο :** 3 «Απομάκρυνση οικόσιτων ζώων»

Η απομάκρυνση του πληθυσμού των φασιανών και των οικόσιτων ζώων θα γίνει εντός τριμήνου από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο.

- ❖ **Μέτρο :** 4.1 «Σύνταξη και εφαρμογή σχεδίου φύλαξης και εποπτείας»
- Το **Παραδοτέο 4.1.1.** - Σχέδιο φύλαξης και εποπτείας: θα παραδοθεί σε χρονικό διάστημα πέντε [5] μηνών από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή, με δυνατότητα παράτασης.
- Το **Παραδοτέο 4.1.2.** - Αναθεωρημένο Σχέδιο φύλαξης και εποπτείας : θα παραδοθεί με τη λήξη ισχύος της σύμβασης του αναδόχου/μελετητή.

β. Μέτρο : 6.1 «Μελέτη καθορισμού αριθμού, εποχής και ωρών ημερήσιας διαμονής επισκεπτών»

- Το **Παραδοτέο 6.1.1.** - Υπολογισμός φέρουσας ικανότητας νήσου Χρυσή: θα παραδοθεί σε χρονικό διάστημα πέντε [5] μηνών από την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή, με δυνατότητα παράτασης.
- Το **Παραδοτέο 6.1.2.** - Αναθεώρηση της φέρουσας ικανότητας του οικοτόπου και διαχειριστικές προτάσεις θα παραδοθεί με τη λήξη ισχύος της σύμβασης του αναδόχου/μελετητή.

Αναλυτικά **Ενδεικτικά Χρονοδιαγράμματα των Μέτρων/Δράσεων** της παρούσας παρατίθενται στο **Παράρτημα Ι (όπως τροποποιήθηκε)**, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της 1^{ης} Τροποποίησης της Προγραμματικής Σύμβασης.

Γενικοί Όροι:

- Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης υποχρεούται να ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενο όπως περιγράφεται στο Άρθρο 4 της παρούσας εντός του χρονικού διαστήματος ισχύος του Σχεδίου Δράσης του ΦΕΚ 617/Δ'/2021 από την ημερομηνία υπογραφής της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι η Περιφέρεια Κρήτης/ΠΕΛ θα ανταποκρίνεται έγκαιρα στις υποχρεώσεις του περιγράφονται στο Άρθρο 5 της παρούσης.
- Εφόσον απαιτηθεί τροποποίηση του ως άνω χρονοδιαγράμματος επιμέρους εργασιών, χωρίς να απαιτείται παράταση της διάρκειας της σύμβασης, δύναται αυτό να τροποποιηθεί μόνο με τη σύμφωνη γνώμη της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης.

- Αν η τροποποίηση αυτή οφείλεται σε υπαιτιότητα της ΠΚ/ΠΕΛ, π.χ. εγκρίσεις άλλων υπηρεσιών, τότε η Π.Κ/ΠΕΛ δεν δύναται να αξιώσει ποινικές ρήτρες από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

ΑΡΘΡΟ 8

ΚΟΙΝΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Για την παρακολούθηση εκτέλεσης της παρούσας σύμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ.2α του άρθρου 100 του ν.3852/2010, όπως ισχύει, συστήνεται όργανο με την επωνυμία «**Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης**» (**ΚΕΠ**), με έδρα τον Άγιο Νικόλαο.

Η Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης (**ΚΕΠ**) είναι πενταμελής και αποτελείται από:

- δύο (2) εκπροσώπους της Περιφέρειας Κρήτης/ΠΕΛ, με τους αναπληρωτές τους.
- έναν (1) εκπρόσωπο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, με τον αναπληρωτή του.
- δύο (2) εκπροσώπους της Επιτροπής Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή με τους αναπληρωτές τους.

Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται ένας εκ των δύο εκπροσώπων της Περιφέρειας Κρήτης/ΠΕ Λασιθίου.

Η συγκρότηση της παραπάνω Επιτροπής θα γίνει με απόφαση του Περιφερειάρχη Κρήτης, αφού οι συμβαλλόμενοι φορείς ορίσουν τα μέλη.

Τα μέλη της Επιτροπής ορίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του κάθε φορέα και ανακοινώνονται προς τους άλλους φορείς με αντίστοιχο επίσημο έγγραφο του νόμιμου εκπροσώπου του φορέα, το αργότερο εντός είκοσι (20) ημερών από την υπογραφή της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης.

Αντικείμενο της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης είναι ο συντονισμός και η παρακολούθηση/επιτοπτεία όλων των ενεργειών/δράσεων που απαιτούνται για την εκτέλεση της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης καθώς και η λήψη αποφάσεων για κάθε ζήτημα που τυχόν δεν ρυθμίζεται με τη Σύμβαση αυτή. Ειδικότερα, έργο της ΚΕΠ είναι η τήρηση των όρων της Προγραμματικής Σύμβασης, η διαπίστωση της ολοκλήρωσης των εκατέρωθεν υποχρεώσεων, η εισήγηση προς τα αρμόδια όργανα των συμβαλλομένων μερών κάθε αναγκαίου μέτρου και ενέργειας για την υποβοήθηση της υλοποίησης του αντικειμένου αυτή, και η επίλυση κάθε διαφοράς/διαφωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων μερών που προκύπτει σχετικά με την ερμηνεία των όρων της παρούσας σύμβασης και τον τρόπο εφαρμογής της. Επίσης η ρύθμιση λεπτομερειών και διαδικαστικών θεμάτων αναγκαίων για την εφαρμογή των όρων της παρούσας καθώς και η πιστοποίηση γεγονότων και καταστάσεων που αποτελούν αφετηρίες δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων.

Η ΚΕΠ εισηγείται για τυχόν τροποποιήσεις του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των αντικειμένων της παρούσας Σύμβασης, ανάλογα με την πορεία υλοποίησης.

Ο Πρόεδρος έχει την ευθύνη σύγκλησης των συνεδριάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης καθώς και της υλοποίησης των αποφάσεων αυτής.

Στην πρόσκληση της συνεδρίασης, γράφονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης και ειδοποιούνται τα μέλη έγκαιρα με τον προσφορότερο τρόπο. Συγχρόνως, μαζί με την πρόσκληση αποστέλλεται κάθε αναγκαίο πληροφοριακό υλικό για ενημέρωση των μελών.

Σε περίπτωση κωλύματος τακτικού μέλους της Επιτροπής να συμμετάσχει, ειδοποιεί με ευθύνη του τον νόμιμο αναπληρωτή του.

Η ΚΕΠ, στο διάστημα υλοποίησης του αντικειμένου της Σύμβασης, θα συνεδριάζει για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης και παραλαβή του φυσικού αντικειμένου του έργου: **i)** τακτικά όποτε το απαιτούν οι όροι της παρούσας ή κρίνει ο Πρόεδρος της Επιτροπής και

ii) έκτακτα όταν ζητηθεί εγγράφως από οποιοδήποτε μέλος αυτής.

Τα συμβαλλόμενα μέρη διατηρούν το δικαίωμα αλλαγής του εκπροσώπου τους στην Επιτροπή. Στη περίπτωση αυτή οφείλουν έγκαιρα να γνωστοποιήσουν την αλλαγή αυτή εγγράφως στα λοιπά συμβαλλόμενα μέρη.

Η ΚΕΠ βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα όλα τα μέλη της και θα συνεδριάζει, κάθε φορά, σε τόπο που θα κρίνεται πιο πρόσφορος από τον Πρόεδρο. Η συνεδρίαση της ΚΕΠ δύναται να διεξάγεται και μέσω τηλεδιάσκεψης ή και δια περιφοράς ως προς ορισμένα ή προς όλα τα μέλη μετά από σχετική ενημέρωση.

Σε περίπτωση ισοψηφίας η ψήφος του Προέδρου υπολογίζεται ως διπλή.

Χρέη γραμματέα εκτελεί μέλος της ΚΕΠ, το οποίο θα εκλεγεί και θα οριστεί στην πρώτη της συνεδρίαση.

Η Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης είναι δυνατό να πλαισιώνεται και από ειδικό προσωπικό που έχει γνώση του αντικειμένου της σύμβασης, όταν και εφόσον ζητηθεί από κάποιο από τα μέλη της. Το ειδικό αυτό προσωπικό δύναται να αποτελεί την «Τεχνική Επιτροπή», η οποία, μετά από αίτημα της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης, γνωμοδοτεί και εκφέρει άποψη επί των ειδικών επιστημονικών θεμάτων που σχετίζονται με την υλοποίηση του Έργου, αλλά δεν έχει δικαίωμα ψήφου. Οι σχετικές γνωμοδοτήσεις, εισηγήσεις ή απόψεις της Τεχνικής Επιτροπής δεν είναι δεσμευτικές για την Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης.

Κάθε μέλος της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης μπορεί, κατά την κρίση του, να καλεί στις συνεδριάσεις υπηρεσιακά στελέχη του φορέα από τον οποίο έχει ορισθεί και τα οποία είναι εμπλεκόμενα στην υλοποίηση του αντικειμένου της σύμβασης.

Οι αποφάσεις της Κοινής Επιτροπής Παρακολούθησης πρέπει να είναι αιτιολογημένες, λαμβάνονται δε κατά πλειοψηφία των παρόντων μελών και δεσμεύουν όλους τους συμβαλλόμενους φορείς.

Τα πρακτικά της ΚΕΠ κοινοποιούνται σε όλα τα μέλη αφού υπογραφούν.

Οι λοιπές λεπτομέρειες που ενδεχομένως απαιτηθούν για τη λειτουργία της ΚΕΠ, θα καθορισθούν με αποφάσεις της.

Τα μέλη της ΚΕΠ δεν αμείβονται πρόσθετα γιο παραπάνω έργο τους.

ΑΡΘΡΟ 9 ΡΗΤΡΕΣ

Οι συμβαλλόμενοι θα προσπαθήσουν να ρυθμίζουν συναινετικά κάθε διαφορά ή διαφωνία που τυχόν θα προκύψει στις μεταξύ τους σχέσεις κατά τη διάρκεια της ισχύος της Προγραμματικής Σύμβασης που θα υπογραφεί.

Η παράβαση οποιουδήποτε από τους όρους αυτής της σύμβασης, που θεωρούνται όλοι ουσιώδεις, από οποιοδήποτε από τα συμβαλλόμενα μέρη, παρέχει στον άλλο το δικαίωμα να αξιώσει αποκατάσταση των αντισυμβατικών ενεργειών σε εύλογο χρόνο. Σε περίπτωση αρνήσεως ή αδυναμίας ή αμέλειας προς αποκατάσταση από της πλευράς του ενός μέρους έχει ο αντισυμβαλλόμενος το δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, αξιώνοντας κάθε θετική ή αποθετική ζημιά.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Άρθρου 8 της Π.Σ, η Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης δικαιούται να επιλαμβάνεται των διαφορών/διαφωνιών που θα ανακύπτουν μεταξύ των συμβαλλόμενων πλευρών και να προσπαθεί να βρίσκει τις πλέον ενδεδειγμένες λύσεις. Σε περίπτωση που δεν καταστεί δυνατή η εξομάλυνση της διαφοράς/διαφωνίας τότε θα λύεται από τα αρμόδια ελληνικά δικαστήρια, εφαρμοστέο δε, δίκαιο είναι το Ελληνικό και Κοινοτικό.

Δεν αποκλείεται, ωστόσο, για ορισμένες περιπτώσεις εφόσον συμφωνούν όλα τα μέλη, να προσφύγουν σε διαιτησία σύμφωνα πάντα με την ελληνική νομοθεσία και με όσα μεταξύ τους συμφωνήσουν. Αν δεν επέλθει τέτοια συμφωνία, η αρμοδιότητα για την επίλυση της διαφοράς ανήκει στα δικαστήρια κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο.

Ρητά συμφωνείται ότι σε περίπτωση παράβασης των όρων της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης από οποιονδήποτε των συμβαλλόμενων μερών, αυτό θα οφείλει να καταβάλει στο άλλο μέρος τις κάτωθι ποινικές ρήτρες, οι οποίες συμφωνούνται ως εύλογες και δίκαιες:

- Για κάθε ημερολογιακό μήνα υπέρβασης της συνολικής προθεσμίας πέρατος των εργασιών εκ μέρους της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης έχει την υποχρέωση να καταβάλει στην Π.Κ/ΠΕΛ ποινική ρήτρα ίση με είκοσι ευρώ (20€).
- Για κάθε ημερολογιακό μήνα υπέρβασης της προθεσμίας καταβολής του συμβατικού τιμήματος εκ μέρους της Περιφέρειας Κρήτης/Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου έχει την υποχρέωση να καταβάλει στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης ποινική ρήτρα ίση με με είκοσι ευρώ (20€).
- Το σύνολο των παραπάνω Ποινικών Ρητρών για καθυστερήσεις δεν μπορεί να υπερβεί το 10% του συμβατικού τιμήματος.

ΑΡΘΡΟ 10 ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

10.1. Υποκατάσταση. Απαγορεύεται ρητώς στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης η υποκατάστασή της από τρίτο για την υλοποίηση του Έργου. Αν χωρίσει υποκατάσταση, τότε η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης ευθύνεται για κάθε πταίσμα του τρίτου, ενώ συγχρόνως λύνεται η παρούσα από υπαιτιότητα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.

10.2. Πνευματικά δικαιώματα. Όλα τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, τα οποία αφορούν στην παραγωγή των δεδομένων, οι οποίες αξιοποιούν τεχνολογίες αιχμής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, στο πλαίσιο της παρούσας Σύμβασης, ανήκουν στην πλήρη και αποκλειστική κυριότητα της ΠΚ/ΠΕΛ. Η ΠΚ/ΠΕΛ δύναται να τα διαθέσει/παραχωρήσει, για λόγους προστασίας περιβάλλοντος, σε άλλους φορείς (ΥΠΕΝ, Ο.Φ.Υ.ΠΕ.Κ.Α. κλπ.)

10.3. Εμπιστευτικότητα. Καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της παρούσας σύμβασης, αλλά και μετά τη λήξη ή λύση αυτής, τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην γνωστοποιήσουν σε τρίτους, συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων του ελληνικού και διεθνούς τύπου, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συγκατάθεση του ετέρου συμβαλλόμενου μέρους, οποιαδήποτε έγγραφα ή πληροφορίες που θα περιέλθουν σε γνώση του κατά την υλοποίηση του Έργου και την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, με εξαίρεση των εγγράφων που αναρτώνται στη «Διαύγεια».

10.4. Η ΠΚ/ΠΕΛ και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης αναλαμβάνουν την υποχρέωση να διαφυλάττουν την εμπιστευτικότητα και τον απόρρητο χαρακτήρα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, πληροφοριών και κάθε άλλου υλικού που πρόκειται να γνωστοποιηθεί ή να περιέλθει με οποιονδήποτε τρόπο σε γνώση τους στο πλαίσιο εκτέλεσης της παρούσας σύμβασης ή επ' ευκαιρία αυτής. Αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην αποκαλύπτουν, κοινοποιούν, διαθέτουν πληροφορίες, εμπιστευτικού χαρακτήρα ή να επιτρέπουν ή να καθιστούν δυνατή την πρόσβαση οποιοδήποτε τρίτου άμεσα ή έμμεσα την κοινοποίηση ή δημοσιοποίηση εμπιστευτικών πληροφοριών σε οποιονδήποτε τρίτο. Η υποχρέωση αυτή ισχύει με την επιφύλαξη της εφαρμογής διάταξης νόμου που επιτάσσει την αποκάλυψη των εν λόγω πληροφοριών.

10.5. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης δηλώνει ότι διατηρεί αρχείο συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για όλους τους αντισυμβαλλομένους του και για τις ανάγκες υλοποίησης της σύμβασής τους και την εκάστοτε εν ισχύ 'Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων' σε συμφωνία με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ΕΕ/2016/679) και την Ελληνική Νομοθεσία, και η ΠΚ δηλώνει και αναγνωρίζει με το παρόν ότι έχει διαβάσει, κατανοήσει και ανεπιφύλακτα αποδεχθεί τους παρόντες όρους και Πολιτικής Προστασίας Δεδομένων και συναινεί στα ανωτέρω.

10.6. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Έργου της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης, κάθε Παραδοτέο εκάστου επιμέρους μέτρου/δράσης/υπομέτρου που θα οριστικοποιείται και το οποίο περιέχει δεδομένα με χωρική αναφορά θα πρέπει να παραδίδεται αμελλητί στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης/Δ.νση Πληροφορικής & Επικοινωνιών στις ακόλουθες μορφές:

- τα επίπεδα των χαρτών (layers) να παραδοθούν σε διανυσματική (vector) μορφή, γεωαναφερμένα σε συντεταγμένες ΕΓΣΑ 87 και μορφότυπο .shp ή CAD
- χαρτοσυνθέσεις να παραδοθούν σε μορφή ArcMap (.mxd) ή ArcGISPro (.project) ή CAD αρχεία με διακριτά Layer
- άλλα στοιχεία σε πίνακες Excel ή αρχεία CSV τα οποία θα περιέχουν συντεταγμένες σε ΕΓΣΑ 87 για την εισαγωγή τους σε χάρτες

ώστε να μπορούν άμεσα να δημιουργηθούν οι αντίστοιχοι χάρτες και υπηρεσίες (services) στη Γεωπύλη και να εισαχθούν στα αντίστοιχα σύνολα ανοιχτών δεδομένων (open data), που θα δημιουργηθούν, στον Κατάλογο Ανοιχτών Δεδομένων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.

Επίσης, όλοι οι κατάλογοι δεδομένων (π.χ. βιοποικιλότητα, δεδομένα από το Σταθμό Κλιματικής Αλλαγής κ.ά.) πρέπει να εξάγονται σε αρχείο με μορφότυπο .csv, ώστε να είναι δυνατή η εισαγωγή τους στο datastore του Καταλόγου Ανοιχτών Δεδομένων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης και να είναι δυνατή

η αυτόματη εξαγωγή και διάθεσή τους με API (εφαρμογή διαλειτουργικότητας) προς τρίτου.

Είναι σημαντικό όλα τα δεδομένα των λοιπών μελετών που θα πραγματοποιήσουν όλοι οι Φορείς να παραδοθούν σε .csv αρχεία (πίνακες) και όλα τα χαρτογραφικά, σχεδιαστικά, τοπογραφικά κ.λπ. να παραδοθούν σε διανυσματική (vector) μορφή.

Τέλος, για κάθε αρχείο, που θα παραδοθεί, θα πρέπει να υπάρχει σαφής περιγραφή τόσο του αρχείου όσο και των δεδομένων, που περιέχει με βάση τη συμμόρφωση δεδομένων (DCAT – W3C).

Με την παραλαβή των παραπάνω δεδομένων, αυτά θα επεξεργαστούν και θα εισαχθούν στην Γεωπύλη της ΑΔΚ και θα δημιουργηθούν υπηρεσίες (Services) καθώς και εφαρμογές μέσα από τις οποίες η ΑΔΚ:

- προβάλλει στην πύλη της ΑΔΚ τα αποτελέσματα του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή Δ. Ιεράπετρας, Λασιθίου
- αναρτήσει τα αποτελέσματα του Σχεδίου Δράσης στα Ανοικτά δεδομένα (open data) της ΑΔΚ

αναρτήσει τα αποτελέσματα του Σχεδίου Δράσης στην Γεωπύλη της ΑΔΚ.

ΑΡΘΡΟ 11 ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- Οποιαδήποτε τροποποίηση ή παράταση της συνολικής διάρκειας της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης γίνεται μόνο εγγράφως μετά από σύμφωνη γνώμη της Κοινής Επιτροπής του άρθρου 8 και έγκριση των αρμοδίων οργάνων των συμβαλλομένων μερών.
- Η μη άσκηση δικαιωμάτων ή η παράλειψη υποχρεώσεων από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος ή η ανοχή καταστάσεων αντίθετων προς την Προγραμματική Σύμβαση, καθώς και η καθυστέρηση στη λήψη μέτρων, που προβλέπει η Σύμβαση αυτή από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παραίτηση των συμβαλλομένων μερών από δικαίωμα ή απαλλαγή από υποχρεώσεις τους ή αναγνώριση δικαιωμάτων στα συμβαλλόμενα μέρη, που δεν αναγνωρίζονται από αυτή την Προγραμματική Σύμβαση.
- Κάθε διαφορά ή διαφωνία μεταξύ των συμβαλλομένων μερών που αφορά στην εκτέλεση και ερμηνεία των όρων της παρούσας Σύμβασης και που δεν θα επιλύεται από την Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της παρούσας σύμβασης, δύναται να επιλύεται από τα αρμόδια δικαστήρια της ελληνικής επικράτειας.

▪ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

[αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης]

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΤΡΩΝ/ΔΡΑΣΕΩΝ

2.2. «Μελέτη διερεύνησης αιτιών ξήρανσης της βλάστησης και λήψης αναγκαίων μέτρων»

Μήνας (από την έναρξη του έργου-υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο/μελετητή)

Δράση	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Δ1		Δ1.1 Δ1.2										
Δ2						Δ2.1						
Δ3						Δ3.1						
Δ4						Δ4.1						
Δ5												Δ5.1

2.3. «Απομάκρυνση του πληθυσμού των φασιανών»

α/α	Περιγραφή Μέτρου/Δράσης	2022									
		V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
2.3.	Απομάκρυνση του πληθυσμού των φασιανών										

3. «Απομάκρυνση οικόσιτων ζώων»

		2022							
α/α	Περιγραφή Μέτρου/Δράσης	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
3.	Απομάκρυνση οικόσιτων ζώων								

4.1. «Σύνταξη και εφαρμογή σχεδίου φύλαξης και εποπτείας»

		2022								2023 (έως 16-9-2023)								Παραδοτέα	
α/α	Περιγραφή Μέτρου/Δράσης	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
4.1.1.	Σύνταξη Σχεδίου Φύλαξης και Εποπτείας																		Παραδοτέο 4.1.1.
4.1.2.α	Εφαρμογή Σχεδίου																		Παραδοτέο 4.1.2.
4.1.2.β	Αναθεώρηση Σχεδίου																		

*Σημείωση:

1. Ο χρόνος ολοκλήρωσης του Παραδοτέου 4.1.1. δύναται να παραταθεί.
2. Το ως άνω τιθέμενο Χρονοδιάγραμμα δύναται να τροποποιηθεί στη περίπτωση που παραταθεί ο χρόνος ισχύος του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή, σε εφαρμογή του άρθρου 12 της αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/2511/25-08-2021 [ΦΕΚ 617/Δ'/17.9.2021]).

6.1. «Μελέτη καθορισμού αριθμού, εποχής και ωρών ημερήσιας διαμονής επισκεπτών»

α/α	Περιγραφή Μέτρου/Δράσης	2022									2023 (έως 16-9-2023)									Παραδοτέα
		V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX		
6.1.1.α	Χαρτογράφηση περιοχής																		Παραδοτέο 6.1.1.	
6.1.1.β	Μελέτη και αποτύπωση χρήσεων γης																			
6.1.1.γ.	Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης και πιέσεων																			
6.1.1.δ.	Οριοθέτηση περιοχών με την μεγαλύτερη πίεση με σκοπό τον υπολογισμό της φέρουσας ικανότητας																			
6.1.1.ε.	Υπολογισμός φέρουσας ικανότητας νήσου Χρυσή																			
6.1.2.α.	Αποτύπωση και ανάλυση της γνώμης των επισκεπτών																		Παραδοτέο 6.1.2.	
6.1.2.β.	Αναθεώρηση της φέρουσας ικανότητας																			
6.1.2.γ.	Σύγκριση της υφιστάμενης κατάστασης και της μελλοντικής																			
6.1.2.δ.	Προτάσεις βιώσιμης ανάπτυξης της νήσου Χρυσή																			

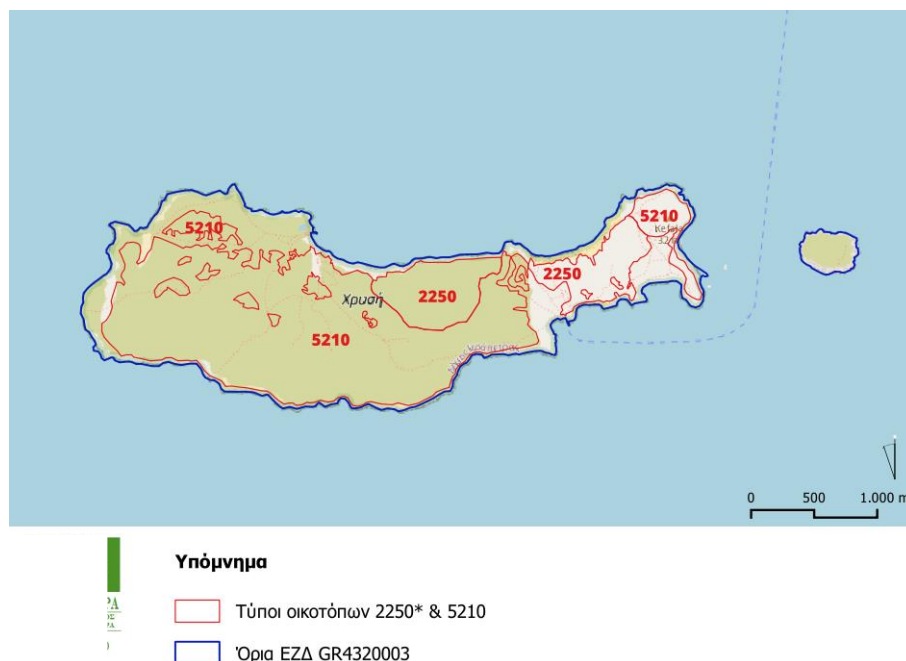
Σημείωση:

1. Ο χρόνος ολοκλήρωσης του Παραδοτέου 6.1.1. (α-ε) δύναται να παραταθεί.
2. Το ως άνω τιθέμενο Χρονοδιάγραμμα δύναται να τροποποιηθεί στη περίπτωση που παραταθεί ο χρόνος ισχύος του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή, σε εφαρμογή του άρθρου 12 της αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/2511/25-08-2021 [ΦΕΚ 617/Δ'/17.9.2021])

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ**[αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Προγραμματικής Σύμβασης]****Τεχνικές προδιαγραφές για τη "Μελέτη διερεύνησης αιτιών της ξήρανσης της βλάστησης και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης" της νήσου Χρυσής (Δράση 2.1)****Γενικά**

Στόχος του έργου είναι (α) η κατανόηση των παραγόντων που έχουν οδηγήσει στην ξήρανση ατόμων των ειδών *Juniperus turbinata* & *J. macrocarpa* και, κατά συνέπεια, στη σημαντική υποβάθμιση της δομής των τύπων οικοτόπων 2250* (Παράκτιες θίνες με *Juniperus* spp.) και 5210 (Δενδρώδεις λόχμες με *Juniperus* spp.), (β) να εγκατασταθεί ένα σύστημα παρακολούθησης με το οποίο θα ελέγχεται η επιτυχία των διαχειριστικών δράσεων που ήδη έχουν υλοποιηθεί στο νησί (έλεγχος τουριστών, μείωση πληθυσμού τρωκτικών κ.ο.κ.) και (γ) να προταθούν συγκεκριμένες διαχειριστικές δράσεις οι οποίες θα στοχεύουν στη βελτίωση της δομής και των λειτουργιών των τύπων οικοτόπων 2250* και 5210.

Η υπό μελέτη περιοχή αφορά τη νήσο Χρυσή η οποία μαζί με τη ν. Μικρονήσι συγκροτούν την Ειδική Ζώνη Διατήρησης του δικτύου NATURA2000 «Νήσο Χρυσή» με κωδικό GR4320003 (Εικόνα 2).

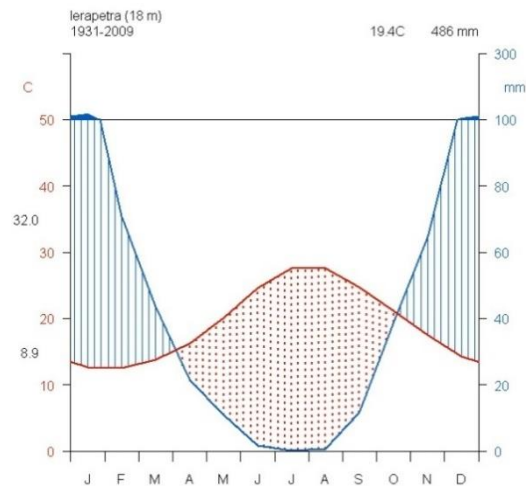
Εικόνα 1: Η Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΑ) Νήσος Χρυσή (GR4320003) με τους χαρτογραφημένους τύπους οικοτόπων 2250* και 5210 που αποτελούν αντικείμενο του έργου

Ο τύπος οικοτόπου 2250* αποτελεί τύπο οικοτόπου προτεραιότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Απαντά σε αμμοθινικά οικοσυστήματα και στη ν. Χρυσή κυριαρχεί το είδος *Juniperus macrocarpa* Sm. Ο τύπος οικοτόπου 5210 είναι ένας τύπος οικοτόπου ενωσιακού ενδιαφέροντος και απαντά σε σταθεροποιημένα εδάφη. Στη ν. Χρυσή εμφανίζεται με τη μορφή θαμνώνων όπου κυριαρχεί το είδος *Juniperus turbinata* Guss (Στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου δεν απαντά το είδος *Juniperus phoenicea* L. (Dimopoulos et al. 2013, Dimopoulos et al. 2016)).

Οι παρατηρούμενες ξηράνσεις των ατόμων των ειδών *Juniperus* spp. αλλά και άλλων συνοδών ειδών που απαντούν στο νησί και αποτελούν δομικά χαρακτηριστικά των τύπων οικοτόπων 2250* και, κυρίως, 5210 (πχ *Pistacia lentiscus*) έχουν προκαλέσει προβληματισμό εδώ αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα (Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης 2015, ΥΠΕΝ 2021). Η πίεση από την τουριστική υπερ-εκμετάλλευση στο νησί είχε ήδη από το 2001 χαρακτηριστεί ως η σημαντικότερη πίεση για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας (Bergmeier et al. 2001).

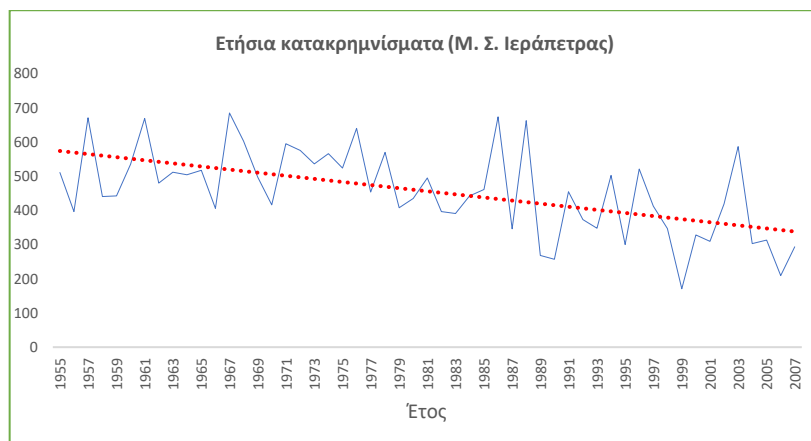
Καθώς η κυριότερη απειλή (τουρισμός) σε συνάρτηση με τις δευτερογενείς πιέσεις (κοπή ατόμων *Juniperus*, υπερ-πληθυσμός τρωκτικών κ.ο.κ.) οι οποίες συνόδευσαν την άμετρη τουριστική εκμετάλλευση έχουν περιορισθεί, προκύπτει η ανάγκη παρακολούθησης της επιτυχίας των μέτρων διαχείρισης στη σύνθεση και δομή των υπό εξέταση τύπων οικοτόπων.

Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι έχουν εκφραστεί απόψεις ότι οι παρατηρούμενες ξηράνσεις μπορεί να οφείλονται στην παρατεταμένη και εντεινόμενη ξηρασία στο νησί. Η νήσος Χρυσή χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα ξηροθερμικό κλίμα, τουλάχιστον για τα δεδομένα της Ελλάδας. Τα μετεωρολογικά στοιχεία από τον κοντινό μετεωρολογικό σταθμό της ΕΜΥ στην Ιεράπετρα (Εικόνα 2), για την περίοδο 1931-2009, φανερώνουν αυτόν τον έντονα ξηροθερμικό χαρακτήρα: Η μέση ετήσια βροχόπτωση ανέρχεται σε 486 mm, ενώ η ξηροθερμική περίοδος διαρκεί περίπου 7 μήνες, από τον Απρίλιο μέχρι τον Οκτώβριο.

Εικόνα 2: Ομβροθερμικό διάγραμμα μετεωρολογικού σταθμού Ιεράπετρας

Επιπρόσθετα, οι βροχοπτώσεις για την περίοδο 1955 έως 2007 παρουσιάζουν πτωτική τάση (Εικόνα 3), αν και χρειάζονται πιο πρόσφατα δεδομένα και εξειδικευμένοι έλεγχοι ώστε να επιβεβαιωθεί και στατιστικά αυτή η τάση.

Εικόνα 3: Ετήσια κατακρημνίσματα Μετεωρολογικού Σταθμού (Μ. Σ. Ιεράπετρας)

Δεν είναι λοιπόν παράλογη η υπόθεση ότι οι παρατηρούμενες ξηράνσεις είναι αποτέλεσμα (και) της εντεινόμενης ξηρασίας που διαφαίνεται στην περιοχή. Στο πλαίσιο του έργου θα αναζητηθούν επικαιροποιημένα μετεωρολογικά δεδομένα για την πληρέστερη περιγραφή του κλίματος και των μεταβολών του στην περιοχή.

Επιπλέον συζητείται και η άποψη ότι άλλα θαμνώδη είδη όπως η *Periploca angustifolia* μπορεί να δρουν ανταγωνιστικά στα είδη *Juniperus* spp, κυρίως μειώνοντας την επιτυχία της αναγέννησής τους. Αν και από τις απόψεις ειδικών επιστημόνων (Χ. Φουρναράκη-ΜΑΙΧ, Ε. Bergmeier-University of Göttingen) φαίνεται πως κάτι τέτοιο είναι εξαιρετικά απίθανο είναι απαραίτητο να εξεταστεί, κατά το δυνατόν, αν φαίνεται «αντικατάσταση» των ειδών *Juniperus* spp. από άλλα θαμνώδη είδη.

Δράσεις υλοποίησης

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, προτείνεται το έργο να υλοποιηθεί σε 5 δράσεις:

1. Συλλογή βιβλιογραφικών & ιστορικών δεδομένων
2. Πραγματοποίηση & ανάλυση φυσιολογικών μετρήσεων
3. Εκτίμηση πληθυσμών ξυλοφάγων, φλοιοφάγων και εδαφόβιων εντόμων καθώς και άλλων παθογόνων.
4. Ανάλυση της βλάστησης, οργάνωση συστήματος παρακολούθησης
5. Σύνταξη διαχειριστικών προτάσεων

Δ1-Συλλογή βιβλιογραφικών & ιστορικών δεδομένων

Αυτή η δράση περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες για τη συλλογή δεδομένων που αφορούν στη Χρυσή και πιο συγκεκριμένα δεδομένα που σχετίζονται με τους δύο τύπος οικοτόπων υπό εξέταση. Τα δεδομένα μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Επιστημονικές δημοσιεύσεις π.χ. (Bergmeier et al. 2001, Delipetrou et al. 2015),
- Αποτελέσματα έργων που έχουν υλοποιηθεί στο νησί (πχ. JUNICOAST¹),
- Το Εθνικό σχέδιο δράσης για τον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 2250 *Θίνες των παραλιών με *Juniperus* spp. (ΥΠΕΝ 2021)
- Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) του νησιού (Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης 2015)

3.1 <http://www.junicoast.gr/el/>

- Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης του τοπικού βαθμού διατήρησης των τύπων στο νησί για την εφαρμογή του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ κατά την τρέχουσα (αδημοσίευτα δεδομένα) και από παρελθοντικές περιόδους αναφοράς (ΥΠΕΝ 2014-2015) καθώς και τα πρωτογενή δεδομένα του έργου «Αναγνώριση και περιγραφή των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης» (ΥΠΕΧΩΔΕ 1999-2001).
- Μελέτη χλωρίδας (ΜΑΙΧ) και μελέτη πανίδας (ΜΦΙΚ) που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Μέτρου/δράσης 1.1. Παρακολούθηση οικοτόπων και ειδών προτεραιότητας, του Σχεδίου Δράσης για τη Χρυσή και το Μικρονήσι
- Ιστορικές αεροφωτογραφίες της περιοχής (Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού, ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε.) για την εκτίμηση της μεταβολής της κάλυψης της θαμνώδους βλάστησης καθώς ιστορικό δορυφορικών εικόνων (π.χ. SENTINEL) για αναλύσεις βλάστησης,
- Πλέον πρόσφατα μετεωρολογικά δεδομένα από γειτνιάζοντες μετεωρολογικούς σταθμούς (Ιεράπετρα). Οι αναλύσεις που προτείνεται να πραγματοποιηθούν είναι: (α) εκτίμηση της **τάσης** βασικών μετεωρολογικών παραμέτρων (θερμοκρασία αέρα, κατακρημνίσματα), (β) εκτίμηση **break-points** (Zeileis et al. 2002, Fasola et al. 2018) με στόχο τον καθορισμό (αν υπάρχουν) περιόδων με έντονες διαφοροποιήσεις είτε στην τάση είτε στο μέσο όρο των μετεωρολογικών παραμέτρων, καθώς και (γ) εκτίμηση της συχνότητας εμφάνισης **ακραίων τιμών** στις μετεωρολογικές παραμέτρους (όπως για παράδειγμα εφαρμόστηκε από τους Xystrakis et al. (2014)).

Τα παραπάνω δεδομένα θα επιτρέψουν τη συσχέτιση των αποτελεσμάτων των αναλύσεων (φυσιολογικές αποκρίσεις φυτών, εξέλιξη της βλάστησης κ.ο.κ.) με βασικές οικολογικές παραμέτρους όπως είναι το κλίμα, τα μετεωρολογικά δεδομένα.

Διάρκεια: **2 μήνες** (Η παραγγελία μετεωρολογικών δεδομένων και ιστορικών α/φ θα γίνει εντός δυο μηνών, όμως η παράδοσή τους από τα αρμόδιες υπηρεσίες ενδέχεται να καθυστερήσει).

Κόστος: **3.500€**, το οποίο επιμερίζεται ως εξής:

- **500 €** για προμήθεια μετεωρολογικών δεδομένων και ιστορικών α/φ.
- **1.500 €** για την ανάλυση των μετεωρολογικών δεδομένων, των α/φ. και των δορυφορικών εικόνων (εξωτερικός συνεργάτης)
- **1.500 €** για εργασίες συλλογής πρωτογενών δεδομένων

Παραδοτέα:

- Δ1.1: Βάση βιβλιογραφικών και άλλων δεδομένων: Βάση με τα υφιστάμενα δεδομένα (βιβλιογραφικές αναφορές, μετρήσεις, αποτελέσματα έργων) που αφορούν στο έργο
- Δ1.2: Έκθεση προγραμματισμού επόμενων δράσεων

Δ2-Πραγματοποίηση και ανάλυση φυσιολογικών μετρήσεων

Βασικός οικολογικός παράγοντας που καθορίζει την ευρωστία κα ζωτικότητα των φυτών είναι η υδατική διαθεσιμότητα. Φυτά που δεν καταπονούνται από ξηρασία είναι περισσότερο εύρωστα και, κατά συνέπεια περισσότερο ανθεκτικά σε δευτερογενείς προσβολές εντόμων ή παθογόνων. Σε αυτό το πλαίσιο θα διερευνηθεί αν τα δύο είδη αρκεύθου υφίστανται εξαιρετικά έντονη υδατική

καταπόνηση, η οποία επιδρά καθοριστικά σε βασικές φυσιολογικές τους λειτουργίες και μπορεί, συνεπώς, να οδηγήει στη νέκρωσή τους.

Προτείνεται να μετρηθούν οι εξής παράμετροι σε άτομα καταπονημένα, υγιή καθώς και σε μάρτυρες εκτός του νησιού, προκειμένου να εξαχθούν συγκριτικά συμπεράσματα:

1. **Σταθερά ισότοπα άνθρακα και οξυγόνου (^{13}C , ^{18}O)** σε δείγματα ζωντανών βελονών, νεκρών βελονών (του τάπητα) και ξύλου (ετησίων δακτυλιών, εφόσον υπάρχει δυνατότητα συλλογής). Επίσης, προτείνεται ανάλυση ισοτόπων οξυγόνου (^{18}O) ή/και υδρογόνου (^2H) σε υπόγειο νερό, εφόσον υπάρχει πρόσβαση σε πηγάδι ή γεώτρηση στη νήσο. Η συγκέντρωση των σταθερών αυτών ισοτόπων μας δίνει ενδείξεις για την υδατική καταπόνηση των ειδών και την πρόσβασή τους ή μη στον υδροφόρο ορίζοντα (ενδεικτικά: Fotelli et al. (2009), Fotelli et al. (2019))
2. **Φθορισμός χλωροφύλλης με τη μέθοδο του OJIP test.** Η μέθοδος είναι μη παρεμβατική (δεν απαιτεί τη συλλογή δειγμάτων), αλλά η δυνατότητα εφαρμογής της θα εξαρτηθεί από το μέγεθος και το πάχος των βελονών των υπό μελέτη ειδών αρκεύθου. Η μέθοδος δίνει ενδείξεις της φωτοσυνθετικής απόδοσης των φυτών και είναι ενδεικτική της υγείας τους (ενδεικτικά: Holland et al. (2022))

Θα πραγματοποιηθούν δύο επισκέψεις στη νήσο Χρυσή, ιδανικά μία σε ιδιαίτερα ξηροθερμική περίοδο (καλοκαίρι) και μία σε περίοδο καλύτερης υδατικής διαθεσιμότητας, αλλά πλήρους φυσιολογικής δραστηριότητας (αρχές άνοιξης), δεδομένου ότι τα είδη είναι αιθαλή.

Προτείνεται η συλλογή/μέτρηση σε τουλάχιστον 5 μη γεινιάζοντα άτομα ανά είδος ανά επίπεδο καταπόνησης. Επιπλέον προτείνεται η μέτρηση και ατόμων σε περιοχές εκτός του νησιού στις οποίες τα εξεταζόμενα είδη δεν παρουσιάσουν εμφανείς καταπονήσεις στη φυσιολογία τους. Συνεπώς, υπολογίζεται ότι οι επαναλήψεις θα είναι οι εξής:

- 5 άτομα x 2 είδη x 3 επίπεδα καταπόνησης (έντονη, χαμηλή, μάρτυρας) x 2 εποχές = 60 άτομα /επαναλήψεις

Το **ετήσιο κόστος** (εφόσον η παρακολούθηση γίνει για ένα έτος – μία αυξητική περίοδο) ανέρχεται σε συνολικά **10.200 €** και επιμερίζεται ως εξής:

- Ισοτοπικές αναλύσεις: 60 επαναλήψεις δείγματα x 3 δείγματα (βελόνες ζωντανές, τάπητας & ξύλο ή υπόγειο νερό) x 25 €/δείγμα = **4.500 €**
- Μετρήσεις φθορισμού χλωροφύλλης: Απασχόληση ενός ατόμου για ανάλυση των δεδομένων (εξωτερικός συνεργάτης) = **2.750 €**
- Έξοδα μετακινήσεων = **2.500 €** (περιλαμβάνουν ενοικίαση σκάφους)
- Λήψη εδαφικών δειγμάτων. Η ανάλυση των δειγμάτων θα πραγματοποιηθεί σε κατάλληλο ΥΠΕΡΚΕΦΑΛΙΚ Ινστιτούτο. Μέσω της ανάλυσης αυτής θα προσδιορισθεί, μεταξύ άλλων, η ηλεκτρική αγωγιμότητα (ως ένδειξη εδαφικής αλατότητας) και παράμετροι ενδεικτικές της περιεχόμενης υγρασίας στο έδαφος. Προτείνεται η συλλογή 18 εδαφικών δειγμάτων (3 θέσεις x 3 επίπεδα καταπόνησης x 2 είδη). Το κόστος ανάλυσης θα είναι περίπου 18 x 25 € = **450 €**.

Διάρκεια δράσης: 12 μήνες

Παραδοτέα:

- Δ2.1: Ενδιάμεση έκθεση πραγματοποίηση και ανάλυση φυσιολογικών μετρήσεων η οποία θα περιλαμβάνει την πρόοδο των εργασιών της δράσης Δ2 τον 6^ο μήνα από την έναρξη του έργου. Παράδοση 6^{ος} μήνας από την έναρξη του έργου
- Τμήμα παραδοτέου Δ5.1 (τελική έκθεση)

Δ3-Εκτίμηση πληθυσμών ξυλοφάγων, φλοιοφάγων και εδαφόβιων εντόμων καθώς και άλλων παθογόνων.

Αυτή η δράση περιλαμβάνει την αναγνώριση και καταγραφή ειδών ξυλοφάγων, φλοιοφάγων αλλά και εδαφόβιων εντόμων, καθώς και εκτίμηση των πληθυσμών τους, όπως επίσης και παθογόνων μυκήτων ώστε να εξεταστεί η συμβολή τους στο φαινόμενο της εκτεταμένης νέκρωσης της χλωρίδας του νησιού.

Σύμφωνα με την ενδιάμεση έκθεση σχετικά με τα αίτια υποβάθμισης και ανάκαμψης του τύπου οικοτόπου 2250* στη Χρυσή (Πετράκης et al. 2019), εντοπίζονται κάποια **ξυλοφάγα** και **φλοιοφάγα** έντομα, για τα οποία όμως δεν υπάρχει κάποια περαιτέρω πληροφορία σχετικά με τον πληθυσμό τους ή και την πραγματική επίδραση τους επάνω στη χλωρίδα του νησιού και τη συμβολή τους στο φαινόμενο της εκτεταμένης νέκρωσης.

Η ενδεχόμενη παρουσία φλοιοφάγων εντόμων είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς είναι σε θέση να εντοπίσουν τα διάφορα είδη δέντρων και θάμνων με εξασθενημένη φυσιολογία και σταδιακά να αυξήσουν τον πληθυσμό τους σε επίπεδα πληθυσμιακής έξαρσης, η οποία μπορεί να προκαλέσει εκτεταμένες νεκρώσεις. Η καταγεγραμμένη παρουσία φλοιοφάγων και ξυλοφάγων εντόμων θα μπορούσε να αποτελέσει έναν παράγοντα που επηρεάζει αλλά και επηρεάζεται από τη ζωτικότητα της βλάστησης καθώς τα έντομα αυτά είναι σε θέση να εντοπίζουν τα φυτικά είδη με εξασθενημένη φυσιολογία, αυξάνοντας τοπικά το επίπεδο του πληθυσμού τους.

Επίσης, θα ελεγχθεί η συμβολή που μπορεί να έχουν ακόμη και **εδαφόβια** σκαθάρια στις ξηράνσεις που παρατηρούνται στη Χρυσή, καθώς αυτά αρκετές φορές τρέφονται με το ριζικό σύστημα των νεαρών φυτών.

Επιπλέον, στο πλαίσιο των παρατηρούμενων νεκρώσεων σε ξυλώδη είδη της αυτοφυούς βλάστησης της ν. Χρυσής, θα πραγματοποιηθεί αυτοψία κατά την οποία θα ληφθούν δείγματα φυτικών ιστών καθώς και δείγματα εδάφους, με σκοπό την εργαστηριακή εξέταση αυτών (με συμβατικές τεχνικές και εάν κριθεί αναγκαίο και με μοριακές τεχνικές) με σκοπό την διερεύνηση της παρουσίας παθογόνων μυκήτων που σχετίζονται με το παρατηρούμενο φαινόμενο.

Θα τοποθετηθούν 20 παγίδες παρεμβολής (pitfall traps) καθώς και 20 παγίδες multifunnel που θα είναι εφοδιασμένες με κατάλληλες προσελκυστικές ουσίες. Από τις 20 παγίδες παρεμβολής (pitfall traps), οι μισές (10 παγίδες) θα τοποθετηθούν εντός των περιοχών που θα οριστούν για την παρακολούθηση της βλάστησης και της αναγέννησης των ειδών *Juniperus*.

Το συνολικό κόστος της δράσης ανέρχεται σε **13.260 €**. Το οποίο επιμερίζεται ως εξής:

- Το κόστος κάθε παγίδας ανέρχεται κατά μέσο όρο στα **20 €**, ενώ οι προσελκυστικές ουσίες που θα ανανεώνονται κάθε περίπου 1,5 μήνα (μαζί με τον κάθε έλεγχο των παγίδων) κοστίζουν περίπου **6 €**. Για το έργο διάρκειας 12 μηνών και υπολογίζοντας προσελκυστικές ουσίες για όλους μήνες, απαιτούνται:
  - ο αναλώσιμα ύψους **800 €** (προμήθεια παγίδων)

- ο Προσελκυστικές ουσίες **960 €**
- ο εργαστηριακά αναλώσιμα για την αποθήκευση και συντήρηση εντόμων **1.000 €**.
- Δαπάνη μετακίνησης προς τη ν. Χρυσή ανά μήνα/δίμηνο: **5.000 €** (περιλαμβάνουν ενοικίαση σκάφους = 8 φορέςx500 € = 4.000 €)
- Δαπάνη αντιδραστηρίων και άλλων εργαστηριακών αναλωσίμων για την ανίχνευση παθογόνων μυκήτων με εκτιμώμενο κόστος **500 €**.
- Ανάθεση σε εξωτερικό συνεργάτη τη συλλογή δεδομένων (παγίδες) και την αναπλήρωση προσελκυστικών ουσιών **5.000 €**

Διάρκεια δράσης: 12 μήνες

Παραδοτέα:

- Δ3.1: Ενδιάμεση έκθεση εκτίμησης πληθυσμών ξυλοφάγων, φλοιοφάγων και εδαφόβιων εντόμων καθώς και άλλων παθογόνων. Παράδοσης: 6^{ος} μήνας από την έναρξη του έργου
- Τμήμα παραδοτέου Δ5.1 (τελική έκθεση)

Δ4-Ανάλυση της βλάστησης, οργάνωση συστήματος παρακολούθησης

Η ανάλυση της βλάστησης σε αυτό το έργο περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες που στοχεύουν στην περιγραφή της εξέλιξης της βλάστησης ιδιαίτερα μετά την άρση των πιέσεων & απειλών στο νησί (υπερ-τουρισμός, απορρίμματα, τρωκτικά κ.ο.κ). Θα χρησιμοποιηθούν υφιστάμενα δεδομένα τόσο από επιστημονικές δημοσιεύσεις όσο και από τα έργα της παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων προς εφαρμογή του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

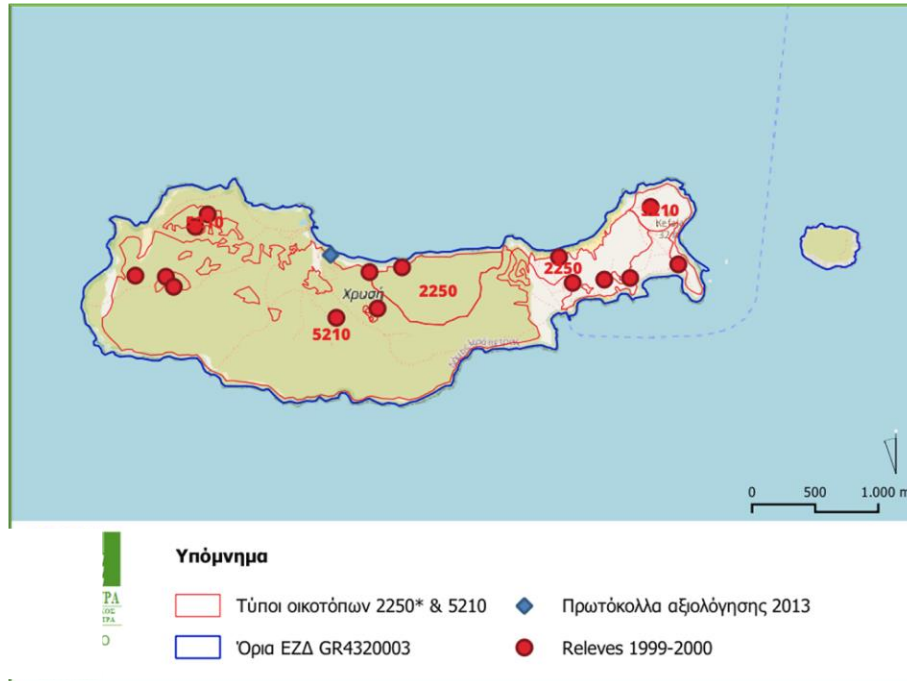
Έπειτα από προσωπική επικοινωνία με τον Δρ *Erwin Bergmeier* εξασφαλίστηκε η παροχή όλων των πρωτογενών δεδομένων από τη νήσο Χρυσή όσο και από άλλες περιοχές που εμφανίζονται οι τύποι οικοτόπων υπό εξέταση (*Bergmeier et al.* 2001).

Επίσης θα αναλυθούν με κατάλληλες μεθόδους (ταξινόμηση, ταξιθέτηση, ανάλυση τάσεων) τα πρωτογενή δεδομένα από τα έργα:

- «Αναγνώριση και περιγραφή των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης» (ΥΠΕΧΩΔΕ 1999-2001)
- «Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα» (ΥΠΕΝ 2014-2015) καθώς και από
- το τρέχον έργο που αφορά στην εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων στην Ελλάδα στο πλαίσιο της εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και το οποίο θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι στα μέσα του έτους 2025.

Επιπλέον, θα πραγματοποιηθεί συλλογή πρωτογενών δεδομένων για την ανάλυση της σύνθεσης και της δομής της βλάστησης των δύο τύπων οικοτόπων υπό εξέταση (2250* και 5210) και αυτά τα δεδομένα θα συγκριθούν με υφιστάμενα δεδομένα τα οποία θα συλλεγούν κατά τη Δράση Α. Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί για τη συλλογή και ανάλυση των δεδομένων θα είναι κατά το δυνατόν συμβατή με εκείνη που εφαρμόστηκε στα προαναφερθέντα έργα ώστε να εκτιμηθούν τάσεις στη σύνθεση και κάλυψη της βλάστησης. Οι θέσεις στις οποίες θα πραγματοποιηθεί συλλογή πρωτογενών δεδομένων θα καθοριστούν με βάση την κατανομή των υφιστάμενων θέσεων δειγματοληψίας αλλά εφόσον κριθεί απαραίτητο θα οριστούν και νέες θέσεις σε αντιπροσωπευτικές θέσεις. Η

υφιστάμενη κατανομή των θέσεων δειγματοληψίας βλάστησης από τα προαναφερθέντα έργα (Εικόνα 4) θα αποτελέσει και τη βάση για την οργάνωση του συστήματος παρακολούθησης της βλάστησης σε μόνιμες θέσεις. Η μελέτη της εξέλιξης της βλάστησης σε μόνιμες θέσεις παρακολούθησης προτείνεται από την επιστημονική κοινότητα της επιστήμης της βλάστησης ως η πλέον κατάλληλη για την αναγνώριση και ποσοτικοποίηση μεταβολών και τάσεων της βλάστησης (Bakker et al. 1996, de Bello et al. 2020). Επιπλέον, αυτά τα δεδομένα αφενός θα χρησιμοποιηθούν για τη μελέτη των τάσεων στη σύνθεση και κάλυψη της βλάστησης.

Εικόνα 4: Υφιστάμενες θέσεις δειγματοληψίας βλάστησης στη Ν Χρυσή στο πλαίσιο των έργων **α)** Αναγνώριση και περιγραφή των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης (ΥΠΕΧΩΔΕ 1999-2001) (κόκκινοι κύκλοι) και **β)** Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα» (ΥΠΠΕΝ 2014-2015) (μπλε ρόμβοι)

Πρέπει να επισημανθεί ότι όλα τα παραπάνω έργα έχουν υλοποιηθεί κατά την περίοδο που ισχυρές πιέσεις από την υπερ-εκμετάλλευση του οικοσυστήματος (τουρισμός) δεν είχαν αρθεί. Έτσι αναμένεται ότι σε κάποιο βαθμό η σύνθεση και δομή της βλάστησης που θα προκύψει από την ανάλυση των παραπάνω πρωτογενών/ιστορικών δεδομένων θα αντικατοπτρίζει αυτές τις έντονες πιέσεις. Έτσι, δεν είναι απαραίτητο ότι αυτά τα δεδομένα θα αντικατοπτρίζουν τη βέλτιστη δομή του οικοσυστήματος η οποία αποτελεί και διαχειριστικό στόχο. Αυτό θα ληφθεί υπόψη κατά την ανάλυση των αποτελεσμάτων.

Στο πλαίσιο αυτής της δράσης επίσης θα πραγματοποιηθεί και **(α)** η παρακολούθηση των ξηράνσεων ατόμων του είδους *Juniperus macrocarpa* σε συνέχεια της παρακολούθησης (monitoring) που είχε υλοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου JUNICOAST (2013). Αυτή η καταγραφή θα φανερώσει την εξέλιξη του φαινομένου της ξήρανσης των ατόμων *J. macrocarpa* σε διάρκεια 10 ετών από την πρώτη συστηματική καταγραφή. Επιπλέον, **(β)** θα οριστούν μόνιμες επιφάνειες στις οποίες θα εκτιμηθεί και θα οριστεί μεθοδολογία παρακολούθησης για τις παρατηρούμενες ξηράνσεις του είδους *J. turbinata* (τύπος οικοτόπου 5210)

καθώς και (γ) παρακολούθηση της αναγέννησης των ειδών *J. macrocarpa* & *J. turbinata*. Για αυτές τις υπο-δράσεις θα πραγματοποιηθούν τουλάχιστον δύο επισκέψεις στο νησί, μια κατά την αρχή της βλαστητικής περιόδου και μία προς το τέλος ώστε με αυτόν τον τρόπο να εκτιμηθεί η επιτυχία της αναγέννησης. Αυτές τις υποδράσεις προτείνεται να τις αναλάβει το τμήμα Βιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ως φυσική συνέχεια των δράσεων που είχε αναλάβει στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου JUNICOAST.

Επίσης στο πλαίσιο αυτής της δράσης, σε αναλογία με τη μελέτη της διαχρονικής εξέλιξης της έκτασης του τύπου οικοτόπου 2250* που πραγματοποιήθηκε τόσο στο πλαίσιο του έργου JUNICOAST (Nykias 2013), όσο και στο πλαίσιο της εκπόνηση του Εθνικού σχεδίου δράσης για τον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 2250 *Θίνες των παραλιών με *Juniperus* spp. (ΥΠΕΝ 2021) θα εκτιμηθεί η ιστορική μεταβολή της εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 5210 στο νησί με βάση τις ιστορικές α/φ που θα συγκεντρωθούν στη δράση Δ1.

Το **κόστος** για αυτή τη δράση ανέρχεται σε **11.700 €**

A. Μελέτη της βλάστησης **3.200 €** το οποίο επιμερίζεται ως εξής:

- Αναλώσιμα για συλλογή δεδομένων πεδίου **200 €**
- Κόστος μετακινήσεων **1.500 €** (περιλαμβάνουν ενοικίαση σκάφους)
- Εξωτερικός συνεργάτης για τον χειρισμό φυτικών δειγμάτων (ξήρανση, ταυτοποίηση, τακτοποίηση σε νόρμες): **1.500 €**

B. Μελέτη αναγέννησης και ξηράνσεων (ΕΚΠΑ) **8.500€**

- Αναλώσιμα για συλλογή δεδομένων πεδίου **250 €**
- Κόστος μετακινήσεων **4.500 €** (περιλαμβάνεται ενοικίαση σκάφους)
- Εξωτερικός συνεργάτης για την ανάλυση δεδομένων και το χειρισμό δειγμάτων: **3.750€**

Διάρκεια δράσης: **12 μήνες**

Παραδοτέα:

- Δ4.1: Ενδιάμεση έκθεση ανάλυση της βλάστησης, οργάνωσης συστήματος παρακολούθησης: Θα περιλαμβάνει έκθεση με τις εργασίες που υλοποιήθηκαν κατά το πρώτο μισό της διάρκειας του έργου σχετικά με τη συλλογή δεδομένων για την ανάλυση της βλάστησης, τη μελέτη αναγέννησης και τη μελέτη ξήρανσης των δύο ειδών *Juniperus* spp. Παράδοση: 6^{ος} μήνας από την έναρξη του έργου.
- Τμήμα παραδοτέου Δ5.1 (τελική έκθεση)

Δ5-Σύνταξη διαχειριστικών προτάσεων

Αυτή η δράση περιλαμβάνει τη σύνθεση των αποτελεσμάτων των προηγούμενων δράσεων και, με βάση αυτά, τη διατύπωση συγκεκριμένων διαχειριστικών προτάσεων αναφορικά με την ανόρθωση των δομών και λειτουργιών των δύο τύπων οικοτόπων υπό εξέταση.

Οι διαχειριστικές προτάσεις μπορεί να αφορούν στην περιγραφή δράσεων που ήδη έχουν προταθεί με τρόπο που θα εξασφαλιστεί, στο πλαίσιο του δυνατού, η

επιτυχία τους με βάση τη διεθνή εμπειρία αλλά και πρότερα εφαρμογή τους. Ως παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί η ανάγκη εμπλουτισμού του πληθυσμού της *Juniperus macrocarpa* με θηλυκά άτομα ώστε να εξαλειφθεί η σημαντική απόκλιση στην αναλογία αρσενικών/θηλυκών ατόμων (Καλτσής et al. 2013). Η υλοποίηση αυτής της δράσης στο πλαίσιο του έργου LIFE δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα (βλέπε σχόλια στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) για τον τύπο οικοτόπου 2250* «Θίνες των παραλιών με *Juniperus* spp.» (ΥΠΕΝ 2021)), και είναι απαραίτητο να αναζητηθούν τα αίτια της αποτυχίας και στο πλαίσιο της βελτιστοποίησης που κάθε σχέδιο διαχείρισης πρέπει να έχει (Margules and Pressey 2000) και να εφαρμοστούν εκ νέου με τις απαιτούμενες διορθωτικές κινήσεις.

Επίσης θα προταθούν νέες διαχειριστικές δράσεις με βάση τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από την εφαρμογή όλων των παραπάνω ελέγχων.

Οι δράσεις θα είναι κοστολογημένες, με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης καθώς και με αξιολόγηση της σημασίας και της προτεραιότητάς τους.

Τέλος, στο πλαίσιο αυτής της δράσης θα προταθεί και οργάνωση μόνιμου συστήματος παρακολούθησης της σύνθεσης και της δομής (συμπεριλαμβανομένης της αναγέννησης) της βλάστησης των τύπων οικοτόπων 2250* και 5210.

Διάρκεια δράσης: 6 μήνες. Έναρξη 6 μήνες από την έναρξη του έργου

Παραδοτέα:

- Παραδοτέο Δ5.1: Τελική έκθεση πεπραγμένων έργου. Το παραδοτέο θα περιλαμβάνει:
  - Τελική έκθεση πραγματοποίησης και ανάλυσης φυσιολογικών μετρήσεων. Δεδομένα μετρήσεων και έκθεση παρουσίασης και συζήτησης των αποτελεσμάτων
  - Τελική έκθεση εκτίμησης πληθυσμών ξυλοφάγων, φλοιοφάγων και εδαφόβιων εντόμων καθώς και άλλων παθογόνων. Δεδομένα παρατηρήσεων/μετρήσεων και έκθεση παρουσίασης και συζήτησης των αποτελεσμάτων
  - Τελική έκθεση ανάλυσης της βλάστησης και οργάνωσης συστήματος παρακολούθησης. Δεδομένα βλάστησης, πρόταση μελλοντικής παρακολούθησης (α) βλάστησης, (β) αναγέννησης, (γ) ξηράνσεων
  - Σύνταξη διαχειριστικών προτάσεων οι οποίες θα βασίζονται στα αποτελέσματα όλων των δράσεων του έργου.

Χρονοδιάγραμμα:

Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των δράσεων του έργου συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα

Δράση	Μήνας (από την έναρξη του έργου)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Δ1		Δ1.1 Δ1.2										
Δ2						Δ2.1						
Δ3						Δ3.1						
Δ4						Δ4.1						
Δ5												Δ5.1

- **Δ1.1:** Παραδοτέο Δ1.1-Βάση βιβλιογραφικών και άλλων δεδομένων
- **Δ1.2:** Έκθεση προγραμματισμού επόμενων δράσεων
- **Δ2.1:** Ενδιάμεση έκθεση πραγματοποίηση και ανάλυση φυσιολογικών μετρήσεων
- **Δ3.1:** Ενδιάμεση έκθεση εκτίμησης πληθυσμών ξυλοφάγων, φλοιοφάγων και εδαφόβιων εντόμων καθώς και άλλων παθογόνων
- **Δ4.1:** Ενδιάμεση έκθεση ανάλυση της βλάβστησης, οργάνωσης συστήματος παρακολούθησης
- **Δ5.1:** Τελική έκθεση πεπραγμένων έργου

Κοστολόγηση

Η ανάλυση του κόστους ανά δράση και αν κατηγορία δαπάνης φαίνεται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 1)

Πίνακας 1 Κατανομή προϋπολογισμού ανά δράση και κατηγορία δαπάνης

Δράση	Αναλώσιμα	Εξωτερικοί συνεργάτες	Οδοιπορικά	Παροχή υπηρεσιών/προμήθεια δεδομένων	Σύνολο
Δ1		1.500,00 €		2.000,00 €	3.500,00 €
Δ2	- €	2.750,00 €	2.500,00 €	4.950,00 €	10.200,00 €
Δ3	3.260,00 €	5.000,00 €	5.000,00 €		13.260,00 €
Δ4	450,00 €	5.250,00 €	6.000,00 €		11.700,00 €
Δ5	- €	- €	- €	- €	- €
Σύνολο	3.710,00 €	14.500,00 €	13.500,00 €	6.950,00 €	38.660,00 €

Το συνολικό κόστος του έργου ανέρχεται σε **38.660,00 €**.

Σε αυτό πρέπει να προστεθούν τα υπερκεφαλικά (overheads) του τα οποία ανέρχονται σε 17% επί της καθαρής αξίας, ήτοι **6.572,20 €** καθώς και ο ΦΠΑ 24% (**10.855,73 €**).

Το συνολικό κόστος του έργου αναλύεται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 2)

Πίνακας 2: Συνολικός προϋπολογισμός έργου

Σύνολο (καθαρή αξία)	38.660,00 €
Υπερκεφαλικά (17%)	6.572,20 €
Σύνολο (χωρίς ΦΠΑ)	45.232,20 €
ΦΠΑ (24%)	10.855,73 €
Τελικό σύνολο	56.087,93 €

σύμφωνα και με όσα αναφέρονται και στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης.

Αφού συντάχθηκε το παρόν υπογράφεται ως παρακάτω:
 Ηράκλειο, **31-07-2024**

Η πρόεδρος
της Περιφερειακής Επιτροπής

Λιονή Μαρία
Αντιπεριφερειάρχης
Π.Ε. Ρεθύμνου

Τα μέλη